

obec
SKLENÉ

august 2014

OBSAH:

ÚVOD

**ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ
I. AUDIT ÚZEMIA**

1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

- 1.1. Základné informácie (tabuľka)
- 1.2. História obce
- 1.3. Širšie územné vzťahy
- 1.4. Stav územnoplánovacej a programovej dokumentácie

2. PRÍRODNÉ ZDROJE A PODMIENKY

- 2.1. Prírodné charakteristiky
  - geomorfológia, klimatické podmienky, hydrologické pomery, pôdna charakteristika, fauna a flóra, krajinná štruktúra
- 2.2. Ochrana prírody
  - chránené územia, NATURA 2000, ÚSES
- 2.3. Životné prostredie
  - ovzdušie, voda, odpady, seizmicita, radónové riziká, environmentálna regionalizácia

3. ĽUDSKÉ ZDROJE

- 3.1. Demografická situácia obce
  - stav a vývoj obyvateľstva, pohyb obyvateľstva, veková štruktúra obyvateľstva
- 3.2. Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva
- 3.3. Vierovyznanie a národnostné zloženie

4. KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ ZDROJE

- 4.1. Pamiatky a tradície
  - tradície, kultúrne a historické pamiatky, osobnosti, rodáci,
- 4.2. Spoločenský život
  - kluby, spolky, združenia, spoločenské aktivity a akcie

5. MATERIÁLNE A FINANČNÉ ZDROJE

- 5.1. Bývanie a bytový fond
- 5.2. Základná a technická infraštruktúra
  - doprava, voda a odpady, komunikačné a informačné siete, elektrina, plyn,
- 5.3. Občianska infraštruktúra a vybavenosť, sociálna infraštruktúra
  - občianska vybavenosť a služby, sociálne a zdravotné služby, školstvo a vzdelávanie, kultúra a osвета, zariadenia pre rekreáciu, šport a oddych, administratíva a verejná správa

6. EKONOMICKÉ VYUŽÍVANIE ZDROJOV

- 6.1. Podnikateľské sféra
  - primárny sektor, sekundárny sektor, terciálny sektor, kvartérny sektor, organizačná štruktúra hospodárstva
- 6.2. Trh práce
  - zamestnanosť, nezamestnanosť

II. ANALÝZA SITUÁCIE V OBCI

7. SWOT ANALÝZA

8. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

- 8.1. Audit problémov - najdôležitejšie problémy, kľúčové problémy – matrica problémov

9. ANALÝZA VÄZIEB NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY VÚC

- 9.1. PHSR VÚC
- 9.2. ÚPN VÚC

10. ANALÝZA POTENCIÁLU ÚZEMIA

10.1. Rozvojový potenciál územia, disparity rozvoja

III. STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

11. VÍZA A CIELE ROZVOJA OBCE

11.1. Vízia

11.2. Ciele stratégie rozvoja

- (*prioritné oblasti,*) strategický (globálny) cieľ, všeobecné (strategické) ciele, špecifické ciele

12. FINANČNÝ RÁMEC

12.1. Zdroje financovania stratégie

4. MONITORING

5. ČASOVÝ HARMONOGRAM

ÚVOD:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sklené (PHSR) na roky 2014-2020 nadväzuje na predchádzajúci strategický dokument obce. Ide o kontinuálne prepojenie aktivít za účelom dosiahnutia spoločných cieľov v prospech zvýšenia kvality života obyvateľov obce Sklené a vytvárania podmienok pre jej nových obyvateľov.

V rámci predchádzajúceho obdobia 2007-2014 sa obci podarilo naplňať stanovené ciele a postupovať v súlade s PHSR a záujmami obyvateľov.

Možno konštatovať, že vďaka aktívnemu prístupu obce bolo dosiahnutých množstvo pozitívnych vecí:

- ✓ V roku 2013 Obec Sklené uskutočnila Rekonštrukciu obecného domu a požiarnej zbrojnice –
- ✓ Výmena drevených okien za plastové a oprava komínov a kuchyne v obecnom dome v hodnote 13 176,72€.
- ✓ Kúpil sa obecný traktor na zabezpečovanie zimnej údržby, ako aj iné služby, ktoré si objednávajú občania obce v hodnote 48 325€ aj s príslušenstvom (radlica na zimnú údržbu, rozmetadlo na posyp, snehové reťaze).
- ✓ Výstavba garáže pre obecné auto a obecný traktor v hodnote 21 302,19€.
- ✓ Celkové rozpočtové hospodárenie Obce Sklené za rok 2013 je prebytok vo výške 155 370,54€
- ✓ Podporovala miestne aktívne spolky v rámci športu a kultúry
- ✓ Vytvárala podmienky pre rozvoj kultúry a medzinárodných vzťahov
- ✓ Aktívne riešila zachovanie základnej školy

Navrhovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, pokračuje v naplňaní a určovaní cieľov a priorít rozvoja na zlepšenie kvality života obyvateľov pri zachovaní ekologickej stability územia.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorý sa Vám práve dostal do rúk vznikol z iniciatívy vedenia obce a poslancov obecného zastupiteľstva s príspevom aktívnych občanov za odbornej spolupráce Regionálnej rozvojovej agentúry TURIEC v Martine.

Dokument vytyčuje stratégiu, určuje ciele a predkladá plány na dosiahnutie želaného rozvoja obce. Tento dokument nie je dogmou, ale sprievodcom pre budúce obecné zastupiteľstvá, ale aj pre podnikateľské subjekty pre ďalšie investičné a rozvojové zámery v obci a pre jej kultúrny a sociálny rozvoj v najbližších 8-10 rokoch. Určuje podmienky a možnosti ako skĺbiť dané prírodné, historické a kultúrne podmienky so súčasnými a budúcimi modernými požiadavkami kvality života občanov Skleného.

ANALYTICKO-STRATEGICKÁ ČASŤ I. AUDIT ÚZEMIA

1. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA

1.1. Základné informácie

Kategorizácia

Územné členenie: Okres Turčianske Teplice, Žilinský kraj, Slovensko

Typ celku (obce): Obec

Región: Turiec

Obvod: Žilina

Symboly

Štatutárny zástupca

Meno: Ján Gutten

Funkcia: starosta

Adresa

Obecný úrad Sklené

Číslo: 97

PSČ: 038 47

Pošta: Sklené

Kontaktné informácie

Telefón: +421 43 / 4955200, 0905 520 749

Fax: +421 43 / 4901873

E-mail: skl-obecnyurad@gaya.sk; obecnyurad@obec-sklene.sk; urad@obec-sklene.sk;

WEB: www.sklene.eu

Faktografické údaje

Kód obce: 512605

IČO: 00316890

DIČ: 2020594972

Počet obyvateľov: 731 (k 31.12.2013)

Rozloha: 4 050 ha – 40,50 km²

Hustota: 18 obyv./km²

Nadmorská výška: 670 m.n.m.

Súradnice: GPS: 48°47'00"S

18°49'00"V

Potoky: Mútnik, Biely potok, Besná voda

Prvá písomná zmienka: v roku 1 360

Úradné hodiny

pondelok 07:30 – 12:00 12:30 – 15:30

utorok 07:30 – 12:00 12:30 – 15:30

streda 08:00 – 12:00 13:00 – 17:00

štvrtok nestránkový deň

piatok 07:30 – 12:00 12:30 - 15:00

Spádovosť obce:

Sídlo matričného úradu	Sklené
Sídlo pracoviska daňového úradu	Turčianske Teplice
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Turčianske Teplice
Sídlo Okresného súdu	Martin
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Martin
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Martin
Sídlo Územnej vojenskej správy	Žilina
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Martin
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Martin

Školy:

Základná škola	Áno
Materská škola	Áno

Dopravné spojenie :

Autobusová zastávka	Áno
Vlaková zastávka	Áno

Obecná infraštruktúra:

Verejný vodovod	Áno
Verejná kanalizácia	Nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	Nie
Rozvodná sieť plynu	Nie
Káblová televízia	Nie

Vybrané služby:

Predajňa potravinárskeho tovaru	Áno
Pohostinské odbytové stredisko	Áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	Áno
Predajňa pohonných látok	Nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	Nie
Predajňa súčastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	Nie
Hotel (motel, hotel)	Nie
Penzión *** až *	Áno
Turistická ubytovňa **, *	Nie
Chatová osada *** až *	Nie
Kemping **** až *	Nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	Áno
Komerčná poisťovňa	Nie
Komerčná banka	Nie
Bankomat	Nie
Pošta	Áno

Zdravotníctvo- vybrané ukazovatele:

Lekárne a výdajne liekov	nie
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	nie
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	nie
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatólóga	nie
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	nie

Životné prostredie- vybrané ukazovatele:

Skládka komunálneho odpadu	nie
Komunálny odpad	áno
Využívaný komunálny odpad	áno
Zneškodňovaný komunálny odpad	áno

1.2. História obce

Územie dnešného Slovenka bolo v 13. a 14. storočí z časti ešte prales, ale v útrobach skrývalo veľké nerastné bohatstvo. V tomto období prišiel veľký počet prisťahovalcov zo zahraničia, najmä nemeckí remeselníci a baníci, ktorých pozvali zemepáni ale aj samotný kráľ Karol Róbert. S nimi prišla nová kultúra, technologická inšpirácia a rozvoj. Časť prisťahovalcov bola časom asimilovaná, kým druhá časť, hlavne tam, kde tvorili relatívne jednotné osady, si uchovali svoju kultúrnu a jazykovú identitu do skončenia 2. svetovej vojny, ba niekde aj doteraz. Prisťahovalci sa udomácnili hlavne tam, kde bolo treba založiť baníctvo, do okolia Banskej Štiavnice a Kremnice, kde boli veľké zásoby zlata a striebra. V 14.storočí tvorila táto oblasť štvrtinu európskeho obchodu s týmito kovmi a v 15.-16.storočí mala postavenie jedného z najväčších svetových vývozcov medi.

Aj Bojnický zemepáni dali osídliť okolie Skleného, Turčeka, Piargy-Kremnické Bane, Blaufus-Krahule, Kremnice, Handlovej, Kopernice, Tužiny, Pravna. Jedna vetva týchto odborníkov sa usadila v Bielom Potoku, kde sa nachádzalo dostatok surovín na výrobu skla. S týmito usadlíkmi z oblasti Bieleho Potoka sa spája vznik obce Sklené, kedy turčiansky zemepán Ján Mútňanský využil výzvu a spojil sa s ľuďmi v Bielom Potoku a požiadal vedúceho tejto skupiny Petra Glasera o založenie obce v blízkom pralese zvanom Čierna Hora. Peter Glaser túto ponuku prijal a dňa 25.7.1360 bola medzi zemepánom Jánom Mútňanským, Petrom Glaserom a jeho synom Gerhardom napísaná a podpísaná zakladacia listina obce Glaserhau-Sklené.

Obyvatelia obce sa okrem výroby skla zaoberali chovom dobytky, poľnohospodárstvom a drevorubačstvom. Drevo sa ťažilo pre Kremnicu, ktorá ho potrebovala hlavne do baní. Sklo sa tu vyrábalo až do 25.júna 1875. V ten deň sa cez Sklené a okolie prehnala dovtedy najväčšia búrka a prietrž mračien. Skláreň bola zasypaná vysokou vrstvou bahna a kameňa a sklárska výroba bola zničená. Keďže chudobní obyvatelia, ktorí sa živili hlavne poľnohospodárstvom nemali prostriedky na obnovenie sklárskej výroby a navyše, táto výroba bola už dosť rozvetvená aj v iných krajoch, k obnoveniu pôvodného remesla v obci nedošlo.

Torzo prvých pecí na výrobu skla. V súčasnosti sa v Bielom potoku nachádza už len jedna pec na tavenie skla.

1.3. Širšie územné vzťahy

Obec sa nachádza 14 km na juh od Turčianskych Teplíc. Dopravnú polohu obce Sklené možno charakterizovať ako výhodnú, pretože obec má vybudované samostatné cestné, autobusové spojenie (do Turčianskych Teplíc) a vlakové spojenie (obojsmerné spojenie na trase Prievidza - Horná Štubňa).

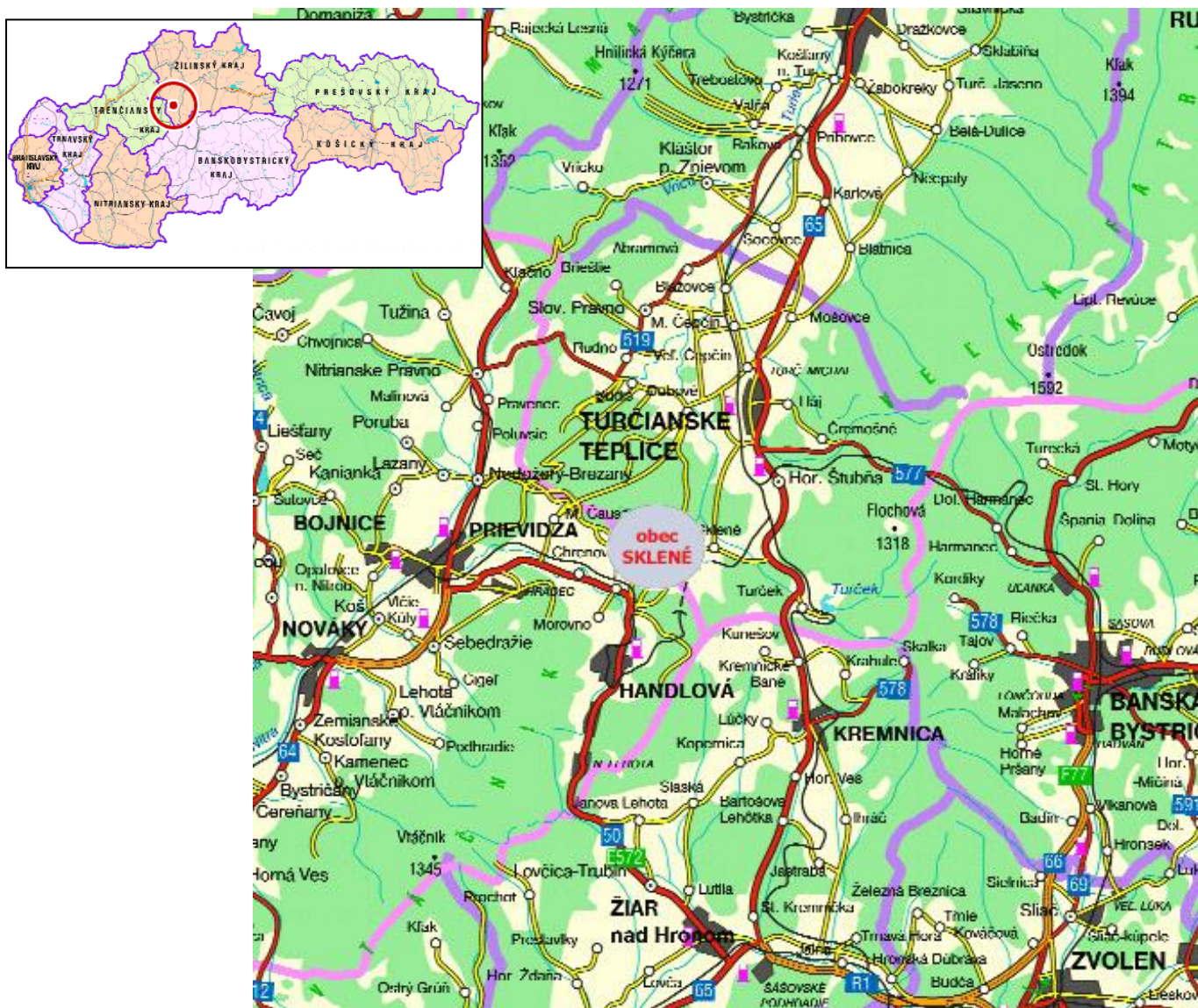
Z administratívneho hľadiska je obec začlenená do okresu Turčianske Teplice a Žilinského samosprávneho kraja. Vzhľadom k tomu, že obec je otvorenou ekonomickou a sociálnou jednotkou s väzbami na svoje okolie, s príležitosťami pre ekonomické aktivity, najmä zamestnanie, služby, vzdelanie, kultúrne a spoločenské vyžitie, je dôležité, kde sa v tomto priestore nachádza.

Susediacimi obcami sú obce Turček a Horná Štubňa v okrese Turčianske Teplice. V ďalších okresoch: Kunešov (okr. Žiar n.Hronom), Jalovec, Ráztočno, Lipník (okr. Prievidza).

Geografická poloha obce Sklené

1.4. Stav územnoplánovacej a programovej dokumentácie

Obec Sklené nemá vlastný územný plán.

Program odpadového hospodárstva do roku 2014.

Zoznam schválených VZN:

- Zákaz užívania alkoholických nápojov
- Zásady hospodárenia
- Prevádzkový poriadok pohrebiska obce Sklené
- Prevádzkový poriadok zberného dvora v obci Sklené
- Rokovací poriadok obecného zastupiteľstva v Sklenom
- VZN o miestnej dani z nehnuteľností
- VZN o miestnej dani za predajné automaty

- VZN o miestnej dani za psa.pdf (179,6 kB)
- VZN o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva
- VZN o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady
- VZN o niektorých podmienkach držania psov v obci Sklené
- VZN o službách poskytovaných obcou a poplatku za tieto služby
- VZN o udržiavaní čistoty a poriadku na území obce Sklené

2. PRÍRODNÉ ZDROJE A PODMIENKY

2.1. Prírodné charakteristiky

- geomorfológia, klimatické podmienky, hydrologické pomery, pôdna charakteristika, fauna a flóra, krajinná štruktúra

Obec Sklené sa rozprestiera v južnom cípe Turčianskej záhradky na východnom úpätí pohoria Žiar, ktoré predstavuje prah, ktorý oddeľuje Hornonitriansku kotlinu od Turčianskej kotliny. Malebné prostredie dotvárajú z východu Malá Fatra, zo západu Veľká Fatra a do scenérie neodmysliteľne zapadá rieka Turiec, ktorá pramení v Krahulskej doline.

Obec Sklené priestorovo pokrýva jedno katastrálne územie - Sklené. Celková výmera katastrálneho územia obce predstavuje 40,5 km². V katastrálnom území obce Sklené majú jednotlivé hlavné zložky prírodného prostredia tento podiel:

- ✓ orná pôda 5,2 km²
- ✓ trvalé trávne porasty 4,3 km²
- ✓ vodné plochy 0,7 km²
- ✓ lesné pozemky 28,3 km²
- ✓ ostatné plochy 2 km²

Územie, v ktorom sa obec nachádza, sa vyznačuje klimatickou rozmanitosťou v rozsahu oblastí mierne teplá vlhká až mierne chladná. Priemerná teplota vzduchu počas roka je 7,8 °C/rok. Najchladnejším mesiacom v roku je január, najteplejším júl, prípadne august. Priemerný ročný úhrn zrážok činí 550 mm a priemerný počet dní s mrazom je 110, z toho so snehovou pokrývkou 50-80. Nadmorská výška v strede obce je 590 m n. m., v chotári 511- 892 m n. m. Prevažne odlesnený povrch chotára na pahorkatine tvoria treťohorné usadeniny, na hornatine Žiaru a Kremnického pohoria kryštálické a sopečné horniny. Má rendziny a hnedé lesné pôdy. Pri kostole je 20 m vysoká asi 400 ročná lipa malolistá s obvodom kmeňa 635 cm.

2.2. Ochrana prírody - chránené územia

V zmysle zákona č. 287/1994 O ochrane prírody a krajiny, na celom území Slovenska platí I. stupeň ochrany podľa §7. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny definuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín. Cieľom zákona je zamedziť a predchádzať nežiadúcim zásahom, ktoré by nejakým spôsobom ohrozili, poškodili alebo zničili podmienky a formy života, ekologickú stabilitu apod. Prvky ochrany prírody sú preto významným limitujúcim podkladom pre rozvoj činností v záujmovom území.

2.3. Životné prostredie

Obec je členom Združenia obcí Horného Turca na ochranu životného prostredia, ktoré je záujmovým združením právnických osôb a vzniklo k 27.10.1994 v Turčianskych Tepliciach. Obce združené v tomto združení majú spracovaný spoločný Program odpadového hospodárstva do roku 2014.

Obec Sklené zabezpečuje separovaný zber odpadu (papier, plasty, sklo) a odvoz komunálneho odpadu. Triedenie odpadu (elektro a pod.) je zabezpečené prostredníctvom zberného dvora. Komunálny odpad je vyvázaný na regionálnu skládku komunálneho odpadu TKO Horná Štubňa, ktorá je zaradená v zmysle novej legislatívy v odpadovom hospodárstve ako skládka na nie nebezpečný odpad.

Zvoz odpadov zabezpečuje firma Technické služby mesta Turčianske Teplice a ukladá ho na skládku Horná Štubňa. Zneškodňovanie odpadov zo žump zabezpečuje firma Technické služby mesta Turčianske Teplice odvozom do ČOV Turčianske Teplice.

3. ĽUDSKÉ ZDROJE

3.1. Demografická situácia obce

- stav a vývoj obyvateľstva, pohyb obyvateľstva, veková štruktúra obyvateľstva
Obyvateľstvo podľa pohlavia, rodinného stavu a veku podľa SODB 2011

Vek	Muži						Ženy			Obyvateľstvo				
	spolu	slobodní	ženatí	rozvedení	ovdovení	nezistení	spolu	slobodné	vydaté	rozvedené	ovdovené	nezistené	úhrn	%
Sklené														
0 – 2	1	1	0	0	0		8	8	0	0	0	0	9	1,2
3 – 4	5	5	0	0	0		8	8	0	0	0	0	13	1,7
5	1	1	0	0	0		3	3	0	0	0	0	4	0,5
6 – 9	12	12	0	0	0		15	15	0	0	0	0	27	3,5
10 – 14	22	22	0	0	0		21	21	0	0	0	0	43	5,6
15	9	9	0	0	0		1	1	0	0	0	0	10	1,3
16 – 17	17	17	0	0	0		8	8	0	0	0	0	25	3,3
18 – 19	5	5	0	0	0		16	16	0	0	0	0	21	2,7
20 – 24	23	21	1	1	0		30	22	7	1	0	0	53	6,9
25 – 29	33	22	5	6	0		23	11	5	7	0	0	56	7,3
30 – 34	32	18	10	4	0		22	7	9	6	0	0	54	7,0
35 – 39	34	11	13	10	0		31	7	18	6	0	0	65	8,5
40 – 44	30	9	10	10	1		24	1	15	5	3	0	54	7,0
45 – 49	40	11	17	8	4		20	0	16	4	0	0	60	7,8
50 – 54	28	7	13	5	3		17	0	13	2	2	0	45	5,9
55 – 59	33	14	12	5	2		25	3	16	4	2	0	58	7,6
60 – 64	24	0	17	2	5		26	1	11	4	1	0	50	6,5
65 – 69	14	3	9	0	2		14	0	4	3	7	0	28	3,6
70 – 74	18	1	7	1	9		19	0	7	2	1	0	37	4,8
75 – 79	11	0	7	1	3		17	0	7	2	8	0	28	3,6
80 – 84	7	0	4	2	1		11	0	2	1	8	0	18	2,3
85 +	2	0	1	0	1		5	0	0	0	5	0	7	0,9
Spolu	402	189	126	55	31		366	132	130	48	55	1	768	100,0
0 – 5	7	7	0	0	0		19	19	0	0	0	0	26	3,4
6 – 14	34	34	0	0	0		36	36	0	0	0	0	70	9,1

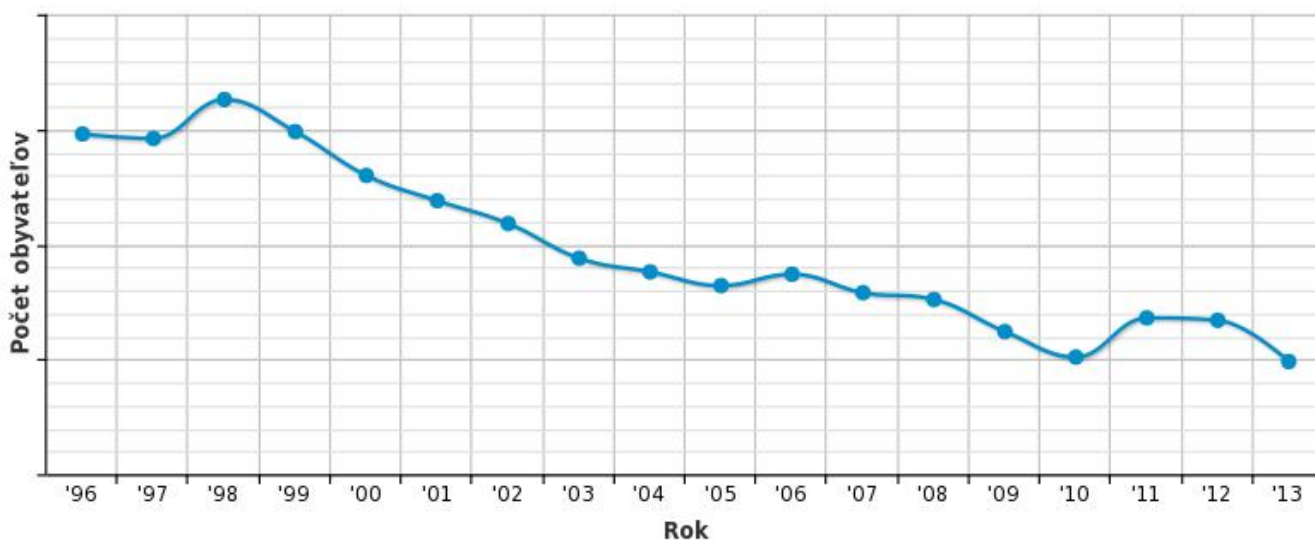

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SKLENÉ NA ROKY 2014-2020

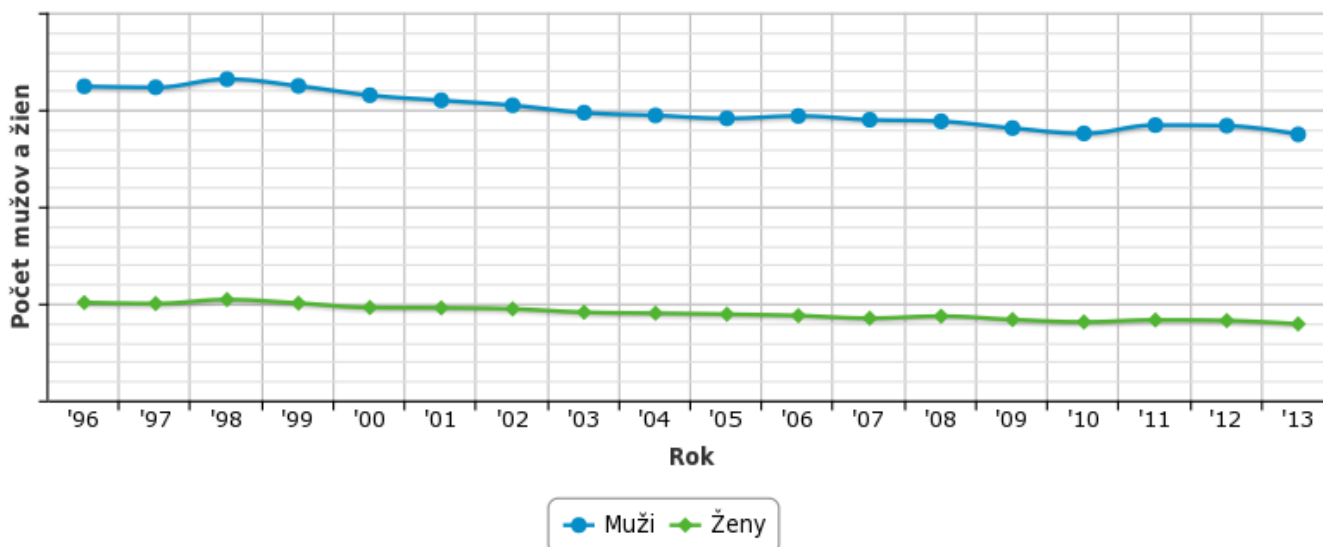
Produktívny		308	144	98	51	15		243	77	110	39	17	0	551	71,7
Poproduktívny		52	4	28	4	16		66	0	20	8	38	0	118	15,4
Podiel obyvateľstva	0 - 5	1,7	-	-	-	-		5,2	-	-	-	-	-	3,4	-
	6 - 14	8,5	-	-	-	-		9,8	-	-	-	-	-	9,1	-
	produktívny vek	76,6	-	-	-	-		66,4	-	-	-	-	-	71,7	-
	poproduktívny vek	12,9	-	-	-	-		18,0	-	-	-	-	-	15,4	-
Priemerný vek		41,38	-	-	-	-		41,18	-	-	-	-	-	41,28	-

Vývoj obyvateľstva obce Sklené:

Počet obyvateľov v jednotlivých rokoch

Počet mužov a žien v jednotlivých rokoch

Demografický vývoj obce je aj indikátorom celkového súčasného sociálno-ekonomického vývoja v spoločnosti, výrazného zhoršenia sociálnej situácie mladých rodín, problematických možností riešenia bytového problému, ale najmä pracovných a existenčných podmienok. Migračný vývoj obyvateľstva zasa citlivo reaguje na pozitívne alebo negatívne signály, najmä v sociálno-ekonomickej oblasti.

Rozvojová vízia obce predpokladá pozitívne zmeny vo vývoji počtu obyvateľstva obce, a to v demografickom i migračnom vývoji. Zámery vychádzajú predovšetkým zo strategických cieľov rozvoja obce, a to podporou v oblasti individuálnej výstavby.

Príťažlivosť pre život v obci by malo vytvárať i budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry obce. Taktiež sa vytvoria podmienky pre podnikanie, služby vzdelávanie, zdravotnú a sociálnu starostlivosť, kultúrne a športové vyžitie, rekreáciu a oddych.

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti podľa SODB 2011

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Sklené			
Slovenská	354	337	691
Maďarská	1	0	1
Česká	0	2	2
Nemecká	6	4	10
Nezistená	41	23	64
Spolu	402	366	768

3.2. Vzdelávanie, vzdelanosť obyvateľstva

Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania podľa SODB 2011

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu
		muži	ženy	
Sklené				
Základné		81	101	182
Učňovské (bez maturity)		88	49	137
Stredné odborné (bez maturity)		60	35	95
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		11	11	22
Úplné stredné odborné (s maturitou)		39	48	87
Úplné stredné všeobecné		11	15	26
Vyššie odborné vzdelanie		4	4	8
Vysokoškolské bakalárske		5	7	12
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		45	28	73
Vysokoškolské doktorandské		2	2	4
Vysokoškolské spolu		52	37	89
Študijný odbor	prírodné vedy	0	3	3
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	11	5	16
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	9	3	12

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SKLENÉ NA ROKY 2014-2020

poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	3	1	4
zdravotníctvo	0	2	2
spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof.,ekon.,polit. a práv.vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby,SŠ- OA, HA, praktická š.,učeb.odb.)	11	8	19
spoločenské vedy, náuky a služby II (histor.,filolog.,pedag. a psych.vedy, publicistika a informácie, telových.,učiteľstvo, SŠ - gym.)	10	9	19
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	2	0	2
nezistený	6	6	12
Bez školského vzdelania	47	56	103
Nezistené	9	10	19
Úhrn	402	366	768

3.3. Vierovyznanie a národnostné zloženie

Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania podľa SODB 2011

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Sklené			
Rímskokatolícka cirkev	233	237	470
Gréckokatolícka cirkev	5	1	6
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	14	14	28
Evanjelická cirkev metodistická	0	1	1
Apoštolská cirkev	0	1	1
Kresťanské zbory	1	1	2
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	1	0	1
Bez vyznania	43	29	72
Nezistené	105	82	187
Spolu	402	366	768

Obyvateľstvo podľa pohlavia a materinského jazyka podľa SODB 2011

Materinský jazyk	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Sklené			
Slovenský	352	331	683
Maďarský	0	2	2
Rusínsky	1	0	1
Ukrajinský	0	1	1
Český	0	2	2
Nemecký	3	3	6
Nezistený	46	27	73
Spolu	402	366	768

4. KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ ZDROJE

4.1. Pamiatky a tradície

- tradície, kultúrne a historické pamiatky, osobnosti, rodáci,

Pamiatky

Bývalý **richtársky dom** pôvodne renesančný zo začiatku 17. storočia, prestavaný po roku 1912 **Kostol** rímskokatolícky renesančný z rokov 1626-1627 na základoch staršej gotickej stavby (spomína sa v roku 1560), v interiéri kostola sa nachádza renesančná sála.

Tradície

- V obci je reťazová kolonizačná zástavba. Na cintoríne okolo kostola sú liatinové kríže z konca 19. a začiatkom 20. storočia.

- Dožinkové slávnosti

4.2. Spoločenský život

- kluby, spolky, združenia, spoločenské aktivity a akcie

V obci Sklené sa každoročne koná množstvo spoločenských a kultúrnych podujatí pre obyvateľov obce. Na organizácii spoločenského života sa podieľa aj obecná samospráva poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, a taktiež spolupodieľaním na organizovaní niektorých spoločenských alebo kultúrnych podujatí v spolupráci so základnou školou a miestnymi organizáciami.

Každoročné podujatia:

- Medzinárodný deň žien,
- Deň matiek
- Stavanie mája
- Hody v Sklenom

- Jánska vatra
- Vynášanie Moreny
- Deň detí,
- Úcta k starším,
- Fašiangy
- Dožinky
- Privítanie Mikuláša
- Vianočné trhy

Na spoločenskom dianí obce sa bezprostredne podieľajú aj nasledovné organizácie:

- Karpatsko-nemecký spolok v Sklenom tvorí v súčasnosti 37 členov z toho 25 žien a 12 mužov. predsedníčka KNS Margita Bieleschová
- Spevokol zo Skleného nesie turčiansky názov " Sklenianky ".Vznikol v r. 1973 na podnet bývalého Slovenského zväzu žien. Tvoria ho ženy zo Skleného, ktoré rady spievajú ľudové piesne. Hrou na harmonike ich pri speve sprevádza pani Gitka Bieleschová. Vystupujú pri rôznych príležitostiach, ktoré sa konajú v obci ako napr. Deň matiek, prvé sväté prijímanie, posedenie s dôchodcami, Vianočný koncert. Niekoľko krát vystupovali aj na oslavách v Nemecku konkrétne v Herlikofene, kde ich pozvali tamojšími priatelia.
- Dobrovoľný hasičský zbor (DHZ) – sú najaktívnejšou organizáciou s najväčšou členskou základňou, podieľajú sa na plnení úloh Civilnej ochrany obyvateľstva
- Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ) – podieľa sa na organizovaní významných jubileí občanov, sobášov, uvítaní detí do života, a taktiež pohrebov,
- Futbalový klub- Športový klub Agrokombinát Sklené
- Klub dôchodcov
- Základná škola
- Rímsko-katolícka farnosť

6. EKONOMICKÉ VYUŽÍVANIE ZDROJOV

6.1. Podnikateľská sféra

- primárny sektor, sekundárny sektor, terciálny sektor, kvartérny sektor, organizačná štruktúra hospodárstva podľa SODB 2011

Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia a miesta narodenia

Pohlavie	Osoby ekonomicke aktívne					
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní	
Sklené						
Muži	215	61,1	0	8	52	1
Ženy	137	38,9	2	7	27	0
Spolu	352	100,0	2	15	79	1

Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Osoby závislé			
			spolu	v tom		
				deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl
0	83	0	71	50	18	3
9	104	4	87	56	25	6
9	187	4	158	106	43	9

Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva	Narodení v obci bydliska	
		spolu	%
33	402	140	34,8
25	366	111	30,3
58	768	251	32,7

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní						Ekonomicky aktívni spolu
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) člen. domácn.	ostatní a nezistení	
			so zamestnancami	bez zamestnancov				
Sklené								
15 - 19	muži	0	0	0	0	0	1	1
	ženy	0	0	0	0	0	1	1
	spolu	0	0	0	0	0	2	2
20 - 24	muži	6	0	1	0	0	9	16
	ženy	5	0	0	0	0	4	9
	spolu	11	0	1	0	0	13	25
25 - 29	muži	19	0	2	0	0	6	27
	ženy	9	0	0	0	0	8	17
	spolu	28	0	2	0	0	14	44
30 - 34	muži	24	0	1	0	0	6	31
	ženy	12	0	2	0	0	5	19
	spolu	36	0	3	0	0	11	50
35 - 39	muži	16	0	4	0	1	6	27
	ženy	19	0	0	0	0	5	24
	spolu	35	0	4	0	1	11	51
40 - 44	muži	13	2	1	0	0	10	26
	ženy	9	2	1	0	0	8	20
	spolu	22	4	2	0	0	18	46
45 - 49	muži	17	2	3	0	0	12	34
	ženy	9	0	3	0	0	4	16
	spolu	26	2	6	0	0	16	50
50 - 54	muži	8	1	2	0	0	11	22
	ženy	10	0	0	0	0	4	14
	spolu	18	1	2	0	0	15	36
55 - 59	muži	13	0	0	0	0	9	22
	ženy	7	0	0	0	0	3	10
	spolu	20	0	0	0	0	12	32
60 - 64	muži	4	0	1	0	0	3	8
	ženy	1	0	0	0	0	3	4

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SKLENÉ NA ROKY 2014-2020

	spolu	5	0	1	0	0	6	12
65+	muži	0	0	0	0	0	1	1
	ženy	2	0	0	0	0	1	3
	spolu	2	0	0	0	0	2	4
Úhrn	muži	120	5	15	0	1	74	215
	ženy	83	2	6	0	0	46	137
	spolu	203	7	21	0	1	120	352
%		57,7	2,0	6,0	0,0	0,3	34,1	100,0
Z obyvateľstva v produktívnom veku podiel ekonomicky aktívnych								
Muži		-	-	-	-	-	-	69,5
Ženy		-	-	-	-	-	-	55,1
Spolu		-	-	-	-	-	-	63,2
Z obyv. v poprodukt. veku podiel ekonomicky aktívnych		-	-	-	-	-	-	3,4

Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Sklené				
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	16	12	28	20
Lesníctvo a ťažba dreva	8	2	10	7
Rybolov a akvakultúra	1	0	1	1
Ťažba uhlia a lignitu	2	0	2	2
Výroba potravín	4	2	6	2
Výroba nápojov	1	0	1	0
Výroba textilu	1	0	1	0
Výroba odevov	2	2	4	3
Výroba kože a kožených výrobkov	2	1	3	2
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	3	1	4	4
Výroba papiera a papierových výrobkov	1	0	1	1
Tlač a reprodukcia záznamových médií	2	1	3	2
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	0	1	1
Výroba chemikálií a chemických produktov	3	0	3	2
Výroba výrobkov z gumy a plastu	1	1	2	2
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	1	0	1	1
Výroba a spracovanie kovov	3	2	5	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	3	3	6	2
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	1	2	2
Výroba elektrických zariadení	1	2	3	2
Výroba strojov a zariadení i. n.	8	1	9	7
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	7	3	10	5
Výroba ostatných dopravných prostriedkov	2	0	2	1
Výroba nábytku	2	0	2	2
Iná výroba	2	0	2	0
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	5	0	5	5

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SKLENÉ NA ROKY 2014-2020

Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	2	0	2	2
Zber, úprava a dodávka vody	2	0	2	2
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	1	0	1	1
Výstavba budov	5	0	5	4
Inžinierske stavby	2	0	2	2
Špecializované stavebné práce	5	3	8	6
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	2	1	3	2
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	2	3	5	5
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	12	9	21	15
Pozemná doprava a doprava potrubím	7	6	13	11
Skladové a pomocné činnosti v doprave	7	6	13	11
Poštové služby a služby kuriérov	1	1	2	2
Ubytovanie	1	2	3	2
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	3	1	4	3
Telekomunikácie	1	1	2	2
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	0	1	1	0
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	2	0	2	2
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	2	0	2	2
Reklama a prieskum trhu	1	0	1	1
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	1	0	1	1
Prenájom a lízing	1	0	1	1
Sprostredkovanie práce	2	1	3	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinnou úpravou	1	1	2	1
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	3	1	4	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	19	15	34	31
Vzdelávanie	9	11	20	12
Zdravotníctvo	4	7	11	8
Starostlivosť v bytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	2	3	3
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	1	2	1
Činnosti členských organizácií	3	3	6	1
Ostatné osobné služby	0	1	1	1
Zamestnávateľ v zahraničí	0	1	1	1
Nezistené	28	24	52	40
Spolu	215	137	352	261

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci :

- Penzión a reštaurácia Fiesta
- Hostinec „U Babičky“
- Ubytovanie Pohoda, Sitár, Eko Holz, Poláček

Najvýznamnejší priemysel v obci :

- Drevolux- Marián Neuschl

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci :

- Hospodár s.r.o.- živočíšna výroba
- SHR Ing.Boris Baláž

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že hospodársky život v obci sa bude orientovať na :
poľnohospodárstvo a turistický ruch.

6.2. Trh práce

- zamestnanosť, nezamestnanosť

Nezamestnanosť v okrese Turčianske Teplice, vrátane obce Sklené sa pohybuje okolo 20 %. Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie k 31.12.2013 v okrese Turčianske Teplice bolo 1129. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou do okresných miest – Turčianske Teplice alebo do mesta Kremnica.

II. ANALÝZA SITUÁCIE V OBCI

7. SWOT ANALÝZA

Swot analýza obce Sklené bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité:

- poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce,
- rozvojové zámery obce,
- strategické ciele, ich priority a opatrenia.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

SWOT ANALÝZA

Poloha mesta a väzba na vonkajšie okolie	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - priaznivá dopravná napojenosť na uzle regiónu, - rôznorodosť foriem využitia dopravného spojenia.	<ul style="list-style-type: none"> - nejasné vlastnícke pomery k pozemkom, - nevypracovaný územný plán obce, - ohrozenie životného prostredia a prírodných daností vplyvom komunikačných sietí.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - využitie katastrálneho územia mesta pre výstavbu bytovú, občiansku, spoločenskú i podnikateľskú, , - možnosti kooperácie riešenia otázok regionálneho charakteru s okolitými obcami.	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok vlastných i verejných finančných zdrojov smerujúcich na občiansku vybavenosť.

Environmentálne a životné prostredie mesta	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - blízkosť horských prírodných prvkov, - dostatok priestorov pre budovanie zón rekreácie a oddychu, - dostatok spodnej vody.	<ul style="list-style-type: none"> - všeobecný nezáujem obyvateľstva na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin, - nevyužitie výhodného prostredia, najmä v okolí obce pre budovanie zón rekreácie.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - využitie prírodného potenciálu na vytváranie rekreačných zón, - vyriešenie separovaného zberu odpadov a ich zhodnocovania, pri očakávanom náraste množstva komunálnych odpadov, - zvýšiť vedomie obyvateľstva vo sfére ŽP.	<ul style="list-style-type: none"> - ohrozovanie obce hlučnosťou (najmä nárastom dopravy), prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia, - ohrozovanie čistoty spodných vôd žumpami pri rodinných domoch, - vytváranie divokých skládok odpadu.

Technická infraštruktúra	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovaný vodovod na celom území obce, , - dostatočná frekvencia autobusových a železničných spojov, - dostatok priestorov pre bytovú výstavbu a subjekty podnikania.	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudovaná kanalizácia obce, - nevybudovaná plynifikácia obce, - neustála potreba investícií na údržbu a modernizáciu zariadení technickej infraštruktúry, - potrebná rekonštrukcia obecných budov, - divoké skládky odpadu, nedoriešený separovaný zber odpadov.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia miestnych komunikácií, úpravy obecných verejných priestranstiev, - vybudovanie kanalizácie v celej obci.	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných zdrojov a prípadná neúspešnosť projektov pre riešenie rozvoja technickej vybavenosti, - narušovanie urbanistickej štruktúry a vzhľadu obce starými, najmä hospodárskymi budovami.

Sociálna (občianska) infraštruktúra	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá úroveň bytovej vybavenosti obce s prevahou rodinných domov, - vybavenosť obce školskými zariadeniami, kultúrными a športovými priestormi.	<ul style="list-style-type: none"> - neúplný základný sortiment ponuky tovarov a služieb, - zhoršený technický stav obecnej budovy, dlhodobé zanedbávanie údržby a opráv, - nedostatok finančných prostriedkov potrebných na občiansku vybavenosť.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - pripravenosť pozemkov pre výstavbu podnikateľskej a občianskej vybavenosti, - rekonštrukcia obchodno-spoločenských, kultúrnych a športových centier obce.	<ul style="list-style-type: none"> - stav prípravy projektov pre jednotlivé zámery a nedostatok finančných zdrojov, - vysoký stupeň opotrebenia jednotlivých obecných objektov, potreba údržby, opráv, rekonštrukcií, ako aj zlepšenia vnútorného vybavenia, - potreba súhlasu vlastníkov starých, najmä hospodárskych budov s ich postupným odstraňovaním.

Demografický vývoj a ľudské zdroje.	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - takmer jednotná národnostná štruktúra obyvateľov, - možnosť vzdelávania v obci, - pomerne vysoká zamestnanosť v obci, - nižšia nezamestnanosť v obci ako je priemer v SR.	<ul style="list-style-type: none"> - odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce, - nepriaznivá vzdelanostná štruktúra v obci, - málo pracovných príležitostí priamo v obci.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - vznik nových pracovných príležitostí a ekonomický rozvoj celej oblasti, - vytváranie podmienok pre zamestnanie mladej generácie, - zvyšovanie kvalitatívnej úrovne sociálnej starostlivosti.	<ul style="list-style-type: none"> - nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny, - nezamestnanosť, odchádzanie za prácou, - nepriaznivá veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva.

Záujmové združenia, kultúrne a spoločenské aktivity.	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - existujúce objekty: obecný dom, kultúrna sála, ihriská atď., - organizovanie kultúrnych podujatí obcou, - tradícia v organizovaní kultúrno-spoločenských podujatí.	<ul style="list-style-type: none"> - menší záujem mladších generácií o záujmovú činnosť, kultúrne a športové aktivity, atď., - nedostatočná zapojenosť podnikateľských subjektov na kultúrno-spoločenských akciách, - všeobecný nezáujem o tradičné obecné podujatia.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zapojenie všetkých vekových zložiek obyvateľstva na záujmových aktivitách, - poskytovanie priestorov pre stretávanie a organizovanie obecných podujatí, - pokračovanie v tradíciách obce v športových, kultúrnych a spoločenských podujatiach.	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných zdrojov na splnenie spoločenských, kultúrnych a športových zámerov, - slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeniach v obci, - nepriaznivý demografický vývoj a veková štruktúra obyvateľstva.

Ekonomické podmienky a podnikateľské prostredie.	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>predpoklady rozvoja podnikania a rozširovania obchodu a služieb pre občanov v obci,</i> - <i>priaznivý podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva,</i> - <i>obecný majetok, možnosti jeho efektívnejšieho využitia, vrátane podnikania s ním.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>potreba využívania verejných zdrojov (EÚ, SR),</i> - <i>nízka finančná a daňová sila obce,</i> - <i>vysoký stupeň opotrebenia obecného majetku.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvýšenie finančnej a daňovej sily obce,</i> - <i>priaznivé podmienky pre čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ,</i> - <i>racionalizačné opatrenia a program úspory nákladov na samosprávu.</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce,</i> - <i>nepriaznivé vplyvy na životné prostredie obce,</i> - <i>celkový rast nákladov na činnosť samosprávy, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely obce a pod.</i>

Swot analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužitú šancu a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

8. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

8.1. Audit problémov - najdôležitejšie problémy, kľúčové problémy – matrica problémov

Z auditu zdrojov a SWOT analýzy vyplýva **kľúčový problém** a to je

**„ nedostatok základných služieb
a malý rozvoj investícií pre obnovu a rozvoj obce“.**

Kľúčové disparity rozvoja obce Sklené:

V **hospodárskej oblasti** je to nedostatok podnikateľskej činnosti, na čo nadväzuje nedostatok pracovných príležitostí. Obec nedostatočne využíva potenciál v oblasti cestovného ruchu, ktorý by mohol byť prínosom v rozšírení ponuky pracovných príležitostí. Obyvatelia riešia viac existenčné problémy ako spoločenské. Napriek

tomu je kultúrno-spoločenský život pomerne bohatý. Je v záujme obce podporovať a vytvárať materiálne podmienky pre duchovné, kultúrne a športové aktivity mládeže ale aj dospelých a dôchodcov (športoviská, klubovú činnosť, a pod.)

V obci je malý rozsah služieb (obchodu, pohostinstvo) Obyvatelia si zvykli, ale je potrebné riešiť dopravnú dostupnosť či už smerom do Kremnice, Prievidze alebo Turčianskych Teplíc.

Riešením základných existenčných problémov sa vyrieši aj vzhľad obce (cesty, bytový fond, potoky, životné prostredie celkom), opatera starých ľudí, stabilizácia a index vitality obyvateľstva.

V **oblasti ľudských zdrojov** patrí ku kľúčovým disparitám slabšia vzdelanostná úroveň obyvateľov obce. Obec ohrozuje negatívny prirodzený prírastok a odchod obyvateľstva do ekonomicky vyspelejších regiónov za prácou. Ďalší základný problém je sociálna inklúzia a ľudské zdroje. Najväčším problémom je **starnutie obyvateľstva** a odchod mladých ľudí z obce. Živitelia rodín odchádzajú za prácou na dlhodobejšie pobyty a v obci zostávajú ženy, deti a dôchodcovia, čo je veľmi negatívny jav pre život rodín ale aj obce.

Nedobudovaná technická infraštruktúra – chýbajúca kanalizácia je istým obmedzením v oblasti zvyšovania kvality života obyvateľov obce. Taktiež je významným indikátorom pre vstup investorov do oblasti.

Hlavné faktory rozvoja obce Sklené:

V **hospodárskej oblasti** je hlavným faktorom rozvoja nízka zamestnanosť. Je aj sociálnym determinantom zdravia obyvateľstva.

Cestovný ruch: existuje prírodný, kultúrny, ľudský potenciál obce, ktorý možno efektívne využiť v oblasti rozvoja turistiky, remesiel, rozvoja kultúrnych atraktivít obce. Dôležitým prvkom je propagácia obce a budovanie pozitívneho imidžu.

Existujúce **ľudské zdroje** možno efektívne zapojiť do rozvoja terciálnej sféry podporou podnikania (vzdelávanie, kurzy, školenia, pomoc pri vypracovaní projektov, rozširovanie internetovej gramotnosti a pod.)

Technická a sociálna infraštruktúra : dobudovaním technickej infraštruktúry, výstavbou nových rodinných domov a udrzaním priaznivého životného prostredia sa obec stane príťažlivou pre mladých ľudí a mladé rodiny, čo bude vplývať na rozširovanie a pozitívne sa to odrazí na demografii obyvateľstva.

Ochrana životného prostredia – uvedomelosť obyvateľov je významným prvkom ochrany životného prostredia. Vychádza z princípov trvaloudržateľného rozvoja ochrany a tvorby krajiny, z potreby znižovať a obmedzovať negatívne dopady ľudskej činnosti na zložky životného prostredia. Významnú úlohu to zohrávajú aktívny prístup obce v Združení obcí horného Turca na ochranu životného prostredia.

9. ANALÝZA VÄZIEB NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY VÚC

9.1. PHSR VÚC

Súlad PHSR obce sklené s PHSR Žilinského samosprávneho kraja:

Dané aktivity akčného plánu sú v súlade s PHSR Žilinského samosprávneho kraja :

Oblasť : konkurencieschopnosť regiónov:

Strategický cieľ 4. Zachovanie rôznorodosti a zlepšenie spolupráce subregiónov pri posilnení pozície Žilinského kraja a Považia v kontexte Európy regiónov

Špecifický cieľ : 4.1 Posilnenie identity subregiónov ako zdroja ich konkurencieschopnosti

Opatrenie : 4.1.3 Posilňovanie miestnej a regionálnej identity obyvateľov s krajinou, v ktorej žijú a

Aktivity:

- Realizovať projekty zamerané na dosiahnutie cieľovej kvality krajiny a zvýraznenie krajinného rázu.
- Zveľadiť prírodné a významné krajinné prvky obcí a regiónu pre zvýšenie ich atraktivity a pestrosti.
- Podporovať zabezpečenie súladu medzi záujmami vlastníkov a užívateľov pozemkov či budov s verejno-prospešnými záujmami obcí a regiónu pri dosahovaní cieľovej kvality krajiny, ochrane prírodného a kultúrneho dedičstva v obciach a regiónu.
- Zvýšiť atraktivitu verejných priestorov v sídlach - podporovať komplexnú tvorbu a obnovu kvalitných verejných priestorov v sídlach s dôrazom na požiadavky komunity.
- Posilniť spoluprácu architektov, samosprávy a miestnych obyvateľov pri tvorbe verejných priestorov v obciach a mestách s dôrazom na ich atmosféru a imidž miesta, ...

9.2. ÚPN VÚC

Obec má vlastný územný plán, ktorý je v súlade s a vychádza z územného plánu Žilinského samosprávneho kraja.

10. ANALÝZA POTENCIÁLU ÚZEMIA

10.1. Rozvojový potenciál územia, disparity rozvoja

Rozvojová úroveň priestoru a teda i obce je ovplyvnená tromi základnými podmienkami:

- disponibilitou rozvojového potenciálu,
- schopnosťou využitia rozvojového potenciálu,
- vonkajším prostredím, ktoré tvorí legislatíva, ekonomický rozvoj spoločnosti, disponibilita verejných zdrojov a systém ich prerozdelenia.

Rozvojový potenciál obce tvorí je územná a ekonomická priestorová štruktúra, ktorá je systemizovaná v týchto skupinách:

- prírodné zdroje,
- obyvateľstvo,

- miestne hospodárstvo,
- technická infraštruktúra,
- sociálna infraštruktúra,
- miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami.

Keďže jednotlivé podsystémy priestorovej štruktúry sú navzájom späté je ťažké určiť, ktorý z uvedených faktorov je najdôležitejší. Preto pri analýze rozvojových faktorov a rovnako pri ich prognózovaní je potrebné venovať dostatočnú pozornosť všetkým faktorom. Nevyváženosť rozvojových faktorov obmedzuje dynamiku rozvoja a je jednou z príčin rozvojovej diferenciacie medzi obcami a regiónmi.

Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Všeobecné východiská

Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
1. Málo pracovných príležitostí a nízke príjmy obyvateľov	⊙ Zvýšenie atraktivity územia obce
2. Nevyhovujúca kvalita životného prostredia	⊙ Nárast počtu nových pracovných príležitostí a zvýšenie príjmov obyvateľstva
3. Nedostatočne využitý kultúrno-historický potenciál obce	⊙ Skvalitnenie životného prostredia
4. Nedostatok sociálnych a zdravotných služieb	⊙ Zachovanie kultúrno-historického dedičstva
5. Nízka úroveň kvality verejnej infraštruktúry a služieb	⊙ Zvýšenie dostupnosti sociálnych a zdravotných služieb
6. Nedostatočná kvalita ľudských zdrojov a spoločenského života	⊙ Vytvorenie podmienok pre poskytovanie kvalitnejších verejných služieb
	⊙ Rozvoj ľudských zdrojov a spoločenského života

Z hľadiska vyváženého a optimálneho rozvoja územia obce a zvyšovania kvality života obyvateľov je nevyhnutné zamerať sa v programovom období 2014 – 2020 na rovnomernejšiu koncentráciu zdrojov do všetkých strategických priorít. Skoordinovaná koncentrácia zdrojov by sa mala prejavovať nielen vo vyššej efektívnosti a účinnosti implementácie verejných politík, ale i možnosti využívania zdrojov z fondov EÚ. Na základe získaných skúseností prvoradá intervencia by mala smerovať do aktivít, ktoré budú mať výraznejší dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce.

III. STRATÉGIA ROZVOJA OBCE

11. VÍZA A CIELE ROZVOJA OBCE

11.1. Vízia

Vízia: Zvyšovanie kvality života v obci Sklené s dôrazom na zlepšenie základných služieb a rozvoj investícií.

Tento strategický cieľ je postavený na predpoklade, že obec spoločne so svojimi partnermi zlepší kvalitu života obyvateľov predovšetkým v dvoch hlavných smeroch:

- vybudovaním plne funkčných prvkov infraštruktúry vytvorí dobré podmienky pre príjemné a bezproblémové bývanie jej obyvateľov - miestna infraštruktúra
- zlepší starostlivosť o ich životné potreby v oblasti sociálnej, duchovnej i materiálnej – vytváranie pracovných príležitostí, vzdelávanie a informovanie

Vysporiadaním majetkových vzťahov bude možné uzatvárať partnerstvá pri budovaní miestnej infraštruktúry, čo podporí rozvoj podnikateľských aktivít a tým zamestnanosť a viac finančných zdrojov použiteľných na rozvoj obce.

Dostatočná a aktuálna propagácia obce, zabezpečené požadované služby podporia rozvoj cestovného ruchu, ale aj záujem o trvalé bývanie.

Celoživotné vzdelávanie a vybudovaná kultúrna a sociálna infraštruktúra zvýši úroveň vzdelanostných aktivít aj záujem o spoločenské vyžitie v obci a stabilizáciu obyvateľov.

11.2. Ciele stratégie rozvoja

- (prioritné oblasti,) strategický (globálny) cieľ, všeobecné (strategické) ciele, špecifické ciele

Naplnenie dlhodobej vízie rozvoja obce Valča vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja obce, ich priorit a opatrení. Tieto boli stanovené predovšetkým na základe problémov, ich príčin a dôsledkov v súčasnom stave obce.

Pre naplnenie dlhodobej vízie mesta boli v PHSR obce Sklené stanovené nasledovné strategické ciele:

Schéma prioritných osí PHSR obce Sklené:

Základným predpokladom pre splnenie stanovených cieľov je získanie potrebných finančných zdrojov. Ide najmä o financie z verejných fondov, resp. z fondov Európskej únie. Okrem verejných finančných zdrojov sa počíta aj s účasťou súkromných zdrojov. Ďalším predpokladom pre úspešné splnenie strategických cieľov je dôsledné vypracovanie a predkladanie programových zámerov a zdôvodnených žiadostí o pridelenie finančných prostriedkov na príslušné inštitúcie.

12. FINANČNÝ RÁMEC

12.1. Zdroje financovania stratégie

Financovanie:

- štátny rozpočet,
- rozpočet obce,
- európske fondy,
- súkromné zdroje.

- európske fondy:

PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA

OPATRENIE 7 - ZÁKLADNÉ SLUŽBY A OBNOVA DEDÍN VO VIDIECKYCH OBLASTIACH

OPATRENIE 19 - LEADER

PROGRAMOVÁ ČASŤ

I. PROGRAM ROZVOJA

1. PRIORITY A OPATRENIA PROGRAMU

- priority, opatrenia a indikatívne aktivity, väzba na *prioritné oblasti a ciele*

Prioritná os č.1 Rozvoj ľudských zdrojov

Prioritná os č.1 Rozvoj ľudských zdrojov vytvára priestor na riešenie problémov týkajúcich sa trhu práce, podpory zamestnanosti, mobility pracovnej sily, podpory sociálneho začlenenia a sociálnych služieb, boja proti chudobe ako aj problematike vzdelávania od predprimárneho (MŠ) až po celoživotné vzdelávanie. Táto prioritná os sa prierezovo dotýka všetkých rozvojových oblastí mesta.

Prioritná os č. 1 Rozvoj ľudských zdrojov napĺňa 3 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;

Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;

Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;

Prioritná os Rozvoj ľudských zdrojov má 3 opatrenia:

1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily

1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

1.3 Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

Schéma prioritnej osi 1 Rozvoj ľudských zdrojov

Prioritná os	1. ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV
Opatrenie	<p>1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily</p> <p>1.1.1 Zlepšiť prístup k zamestnaniu</p> <p>1.1.2 Podpora integrácie mladých ľudí na trh práce</p> <p>1.1.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami a zosúladenia pracovného a súkromného života</p> <p>1.1.4 Prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám</p> <p>1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe</p> <p>1.2.1 Aktívne začlenenie</p> <p>1.2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu</p> <p>1.3. Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania</p> <p>1.3.1 Predprimárne vzdelávanie (materské školy)</p> <p>1.3.2 Základné školy</p> <p>1.3.3 Celoživotné vzdelávanie</p> <p>1.3.4 Príprava a začlenenie mladých ľudí na trh práce</p>
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily; Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe; Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
Finančný zdroj:	rozpočet obce Sklené, ŠR – OP Ľudské zdroje, ERDF, ESF, KF, MPSVaR SR, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 72 % Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 6 % (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov) Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v SR aspoň o 170 tis.

Prioritná os č.2 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra

Kvalita životného prostredia, podobne ako téma doprava, sa radí medzi prioritované témy obce Sklené. Negatívny tlak na životné prostredie vytvára najmä chýbajúca kanalizácia.

Schéma prioritnej osi 2 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra

Prioritná os	2. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA
Opatrenie	2.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektorech. 2.2 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo 2.3 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v obci
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov ;
Finančný zdroj:	rozpočet obce Sklené, ŠR – ŠR, PRV, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 13 % (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005 - stavebníctvo, doprava, poľnohospodárstvo) 14% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov Zvýšenie energetickej efektívnosti, zníženie spotreby energie o 1,6 Mtoe

Prioritná os č.3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti

Táto prioritná os vytvára priestor pre celé spektrum služieb verejnosti, zvýšenie ich kvality, zlepšenie dostupnosti, efektívnejšieho využívania potenciálu mesta a zvyšovanie kvality života jej obyvateľov. Riešenie tu nájde i šport, kultúra, voľno časové aktivity.

Prioritná os č. 3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti napĺňa 2 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:
Podpora začleňovania a boj proti chudobe

Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

Prioritná os č. 3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti má 2 opatrenia:

3.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

3.2 Konkurencie schopný a atraktívny región

Schéma prioritnej osi 3 Kvalitné a dostupné služby verejnosti

Prioritná os	3. KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI
Opatrenie	<p>3.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám</p> <p>3.1.1 Investovanie do sociálnej infraštruktúry a bývania. Obnova vodovodnej siete.</p> <p>3.1.2 Investovanie do školskej infraštruktúry (predprimárne vzdelávanie, základné školy,</p> <p>3.1.3 Modernizácia a budovanie sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry</p> <p>3.2 Konkurencie schopný a atraktívny región</p> <p>3.2.1 Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie časti obecných území</p> <p>3.2.2 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva</p>
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora začleňovania a boj proti chudobe Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania
Finančný zdroj:	rozpočet obce Sklené, ŠR – ŠR, PRV, ERDF, ESF, KF, ŠFRB, MDVaRR SR, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 6 % (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov) Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v SR aspoň o 170 tis.

Prioritná os č.4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií

Tvorba nových pracovných príležitostí je kľúčovou potrebou obyvateľov obce Valča. Je identifikovaných niekoľko ciest na naplnenie tejto požiadavky. Okrem prepojenia vzdelávania a potrieb trhu práce, zlepšenia podmienok na podnikanie, sú to hlavne investície do inovácií a podpora vedy a výskumu pre inovácie.

Prioritná os č. 4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií napĺňa 3 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP

Prioritná os č. 4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií má 2 opatrenia:

4.1 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie

4. 2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

Schéma prioritnej osi 4 Podpora podnikania, výskumu a inovácií

Prioritná os	4. PODPORA PODNIKANIA, VÝSKUMU A INOVÁCIÍ
Opatrenie	4. 1 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie 4.2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality
Hlavné ciele EÚ 2020	Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP
Finančný zdroj:	rozpočet obce Sklené, ŠR – ŠR, PRV, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Investovať 1% HDP EÚ do výskumu a vývoja (% HDP)

Prioritná os č.5 Moderná a profesionálna verejná správa

Moderná, efektívna a profesionálna verejná správa je téma, na ktorú upriamila pozornosť Európska únia pri identifikovaní kľúčových priorít a tematických cieľov pre programové obdobie 2014 – 2020.

Schéma prioritnej osi 5 Moderná a profesionálna verejná správa

Prioritná os	5. MODERNÁ A PROFESIONÁLNA VEREJNÁ SPRÁVA
Opatrenie	5.1 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií 5.2 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov
Hlavné ciele EÚ 2020	Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy
Finančný zdroj:	rozpočet obce Sklené, ŠR – PRV, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zlepšenie indexu kvality verejnej správy (sleduje Svetová banka) na 90%

Uvedené opatrenia vychádzajú z analýz a naplňajú sa aktivitami, ktoré môžu byť realizované v nadväznosti a v určitých časových horizontoch.

Tabuľka č.1 PREHĽAD OPATRENÍ A RÁMCOVÝCH AKTIVÍT OBCE SKLENÉ NA OBDOBIE 2014-2020

PRIORITNÁ OS	OPATRENIE	PODOPATRENIE	RÁMCOVÉ AKTIVITY
1.ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV	1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily	1.1.1 Zlepšiť prístup k zamestnaniu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora komplexných riešení pri zabezpečení lepšieho prístupu k zamestnaniu, ➤ Podporiť zdravé starnutie, zabezpečiť dostupnosť a kvalitu verejnej dopravy, bývania, celoživotného vzdelávania, uspokojovania duchovných potrieb a kultúrnych potrieb, dostupnosti a kvality zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb podporujúcich nezávislý, bezpečný, dôstojný a aktívny život v starobe, ➤ Podporiť poskytovanie individualizovanejších služieb zamestnanosti, informačných a poradenských služieb pre uchádzačov o zamestnanie a znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, najmä pre mladých ľudí, dlhodobo nezamestnaných, zdravotne znevýhodnených, staršie osoby a ženy na trhu práce, ➤ Posilniť kapacity poskytovateľov služieb,
		1.1.2 Podpora integrácie mladých ľudí na trh práce	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Overenie netradičných modelov odborného vzdelávania mladých ľudí, ktorí predčasne ukončili prípravu – odskúšaním modelu škola – dielňa.
		1.1.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami a zosúladenia pracovného a súkromného života	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zariadení a služieb pre deti za účelom zosúladenia rodinného a pracovného života (jasle, materské škôlky, opatrovateľky, iných rodinných príslušníkov), ➤ Podpora starostlivosti o zdravotne postihnutého člena rodiny,
		1.1.4 Prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora partnerstiev a sietí podnikateľov pri realizácii aktivít a pri šírení tzv. „best practice“ zameraných na tvorbu a udržanie pracovných miest, nediskrimináciu a udržanie rodovej rovnosti v rýchlo sa meniacich požiadavkách trhu práce.

	1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe	1.2.1 Aktívne začlenenie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora sociálnej práce a iných odborných činností v prirodzenom prostredí, otvorenom prostredí, náhradnom prostredí a na komunitnej úrovni, ➤ Podpora dostupnosti a zvýšenie kvality vybraných sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a iných systémov podporujúcich sociálnu inklúziu, ➤ Podpora efektivity systému ochrany detí, vrátane jeho inštitucionálneho zabezpečenia, ➤ Podpora rozvoja vybraných druhov sociálnych služieb za účelom zabezpečenia primeraného prístrešia a komplexného riešenia problematiky bytovej exklúzie, ➤ Podpora spolupráce sociálnych partnerov s odbornou verejnosťou.
		1.2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Realizácia inovatívnych služieb v rámci konceptu integrovanej zdravotnej starostlivosti, ➤ Realizácia sociálnych inovácií v zdravotných a sociálnych službách, ➤ Doplnenie a stabilizácia ľudských zdrojov.
	1.3. Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania	1.3.1 Predprimárne vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora opatrení na zvýšenie odbornej úrovne pedagogickej činnosti učiteľov pri rešpektovaní špecifík materských škôl, ➤ Podpora tvorby nových nástrojov diagnostiky školskej spôsobilosti detí, ➤ Aktivity zamerané na spoluprácu s rodičmi v procese predprimárneho vzdelávania ➤ Podpora inkluzívneho modelu vzdelávania pre potreby predprimárneho stupňa školskej sústavy.

		1.3.2 Základné školy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora opatrní na zlepšenie školského výkonu a motivácie žiakov k absolvovaniu najvyššie možného stupňa vzdelania na lokálnej úrovni, ➤ Projekty na zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o odborné vzdelávanie a prípravu vrátane podpory projektov na zvýšenie prírodovednej, finančnej a matematickej gramotnosti žiakov ➤ Podpora inkluzívneho vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, ➤ Podpora rozvíjania záujmu, nadania, talentu a voľnočasových aktivít detí a mládeže, ➤ Podpora vzdelávania a výchova detí a mládeže v environmentálnej oblasti, ➤ Program ekologickej výchovy a vzdelávania v spolupráci so školami a mimoškolskými zariadeniami zaháji jeho realizáciu, ➤ Podpora spolupráce škôl so zamestnávateľmi.
		1.3.3 Celoživotné vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora projektov zameraných na výkon praktického vyučovania žiakov stredných odborných škôl priamo na pracoviskách iných fyzických alebo právnických osôb, ➤ Podpora tvorby komplexného systému predvídania potrieb pracovného trhu, profesijného poradenstva a relevantných vzdelávacích programov, založených na spolupráci medzi MPSVaR SR, MŠVVaŠ SR, regionálnymi orgánmi a sociálnymi partnermi, ➤ Podpora zakladania partnerstiev medzi školami, regiónmi, mestami, podnikateľskou sférou a tretím sektorom, ➤ Projekty na podporu vzdelávania pre aktívne starnutie, ➤ Podpora vzdelávania a výchova verejnosti v environmentálnej oblasti, ➤ Podpora tvorby a realizácie ďalšieho vzdelávania vo všetkých jeho

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SKLENÉ NA ROKY 2014-2020

			formách: špecializačné štúdium, certifikačná príprava a sústavné vzdelávanie.
		1.3.4 Príprava a začlenenie mladých ľudí na trh práce	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zakladania partnerstiev medzi školami, regiónmi, mestami, podnikateľskou sférou a tretím sektorom, ➤ Podpora informačných a poradenských centier pre mladých,
2. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	2.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektorech.		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Príprava na opätovné použitie, zhodnocovanie odpadov vrátane výstavby a rekonštrukcie zariadení na triedený zber komunálnych odpadov, ➤ Aktualizácia Programu odpadového hospodárstva, s cieľom zvýšiť využiteľnosť a znížiť skládkovanie odpadov, ➤ Vytváranie podmienok na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch a ich realizácia za účelom podpory biodiverzity a zabezpečovania ekosystémových služieb, ➤ Dobudovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd,
	2.2 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo vrstkých sektoroch		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania, ➤ Komplexná obnova budov verejnej správy, budov na bývanie a modernizácia technických zariadení budov, zlepšovanie tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií, ➤ Modernizácia vykurovacích/klimatizačných systémov, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia, výťahov, inštalácia systémov merania a riadenia, zmena spôsobu zásobovania teplom smerom k využívaniu efektívnych systémov
	2.3 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v obci		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Inventarizácia a kategorizácia zelených plôch ktoré sú v správe a vlastníctve mesta,

			<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aktívna politika obce smerom k ochrane zelených plôch, ➤ Obnova a revitalizácie obecnej a parkovej zelene a prírodných prvkov.
3. KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI	3.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	3.1.1 Investovanie do sociálnej infraštruktúry a bývania. Obnova vodovodnej siete	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov zariadení tak, aby sa vytvorili vhodné priestorové podmienky pre poskytovanie a zabezpečenie komunitnej starostlivosti, ➤ Podpora rozvoja vybraných sociálnych služieb a vybraných služieb pre rodiny (materská škola), ➤ Investície do budovania sociálnych a nájomných bytov, vrátane podpory aktívneho prístupu fyzických osôb,
		3.1.2 Investovanie do školskej infraštruktúry (predprimárne vzdelávanie, základné školy,	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prístavba, nadstavba, stavebné úpravy, rekonštrukcia existujúcich zariadení materských, základných škôl, ➤ Obstaranie vnútorného a vonkajšieho vybavenia objektov nevyhnutne súvisiaceho s účelom využitia stavby, vrátane IKT vybavenia, ➤ Dobudovanie/úprava športovísk pre deti/študentov, školských jedální, školských kuchýň, ubytovacích zariadení, bezbariérových prístupov, ➤ Dovybavenie (učební) v oblasti praktického vyučovania,
		3.1.3 Modernizácia a budovanie sociálnej a zdravotníckej infraštruktúry	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora reštrukturalizácie existujúcich zdravotníckych zariadení na iných služieb (rehabilitácia, sociálnych vecí a rodiny, ošetrovateľstvo a pod.),
	3.2 Konkurencie schopný a atraktívny región	3.2.1 Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie časti obecných území	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Regenerácia a využitie nevyužívaných objektov a areálov, zanedbaných oblastí prispievajúcich k zvýšenej kvalite života v meste a mestských častiach, ➤ Rekonštrukcia objektov a ich nové využitie, ktoré má charakter verejných služieb, alebo služieb pre občanov, ➤ Budovanie obecných nájomných bytov v rámci existujúcich

			<p>brownfieldov ,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Budovanie občianskej infraštruktúry (voľnočasové aktivity) v rámci existujúcich brownfieldov na (ihriská, športové areály a plochy, kreatívne dielne, kultúrne zariadenia a i.), ➤ Údržba a úprava existujúcich športovísk, vytvorenie nových možností na športovanie, ➤ Podpora rozvoja športových a voľnočasových aktivít na pôde mesta, ➤ Vytváranie podmienok pre podporu obecného podnikania, podnikateľský inkubátor, ➤ Budovanie multifunkčných verejných zariadení, ➤ Revitalizácia zanedbaných areálov a priestranstiev a vytváranie kompaktnej mestskej štruktúry s prvkami verejnej zelene, izolačnej zelene, zelene na strechách budov, (zachytávanie dažďovej vody); rehabilitácia (na úrovni spoločenskej mienky), revitalizácia (nielen na úrovni fyzickej a mestskej obnovy, ale aj na úrovni spoločenských procesov a interakcií); diverzitu a komplexnosť verejných priestranstiev, ➤ Podpora úpravy verejných priestranstiev, vrátane prípravy projektovej dokumentácie, ➤ Dopravné riešenia prístupu k verejným priestranstvám, odbremenenie verejných priestranstiev od dopravy. Napríklad rozširovanie peších zón a zón s maximálnou rýchlosťou 30 km/hod (zón 30), spoločné zdieľanie priestoru chodcami a áut, rozvoj mestskej infraštruktúry pre bicykle, ➤ Prvky bezbariérového prístupu, ➤ Obnova a doplnenie prvkov spoločne nazývaných mobiliár a prvky
--	--	--	--

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE SKLENÉ NA ROKY 2014-2020

			<p>malej architektúry, ide napr. o smetné koše, kvetináče, sochy, fontány, studne</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov ➤ Rekonštrukcia osvetlenia a rozhlasu s rozširovaním ➤ Rekonštrukcia mostov a lávičiek ➤ Zavádzanie kamerového systému
		3.2.2 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obnova a revitalizácia najvýznamnejších kultúrnych pamiatok a kultúrnych zariadení, ➤ Obnova a revitalizácia múzeí v prírode, zriadenie archeoparkov, remeselných tvorivých dielní, rozvoj lokálnej umeleckej tvorby, folklorizmus, ➤ Rozvoj produktov a služieb pre múzejné účely, ➤ Rozvoj lokálnej umeleckej tvorby ➤ Podpora života nemeckej národnostnej menšiny
4. PODPORA PODNIKANIA, VÝSKUMU A INOVÁCIÍ	4. 1 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora inovatívnych prístupov vo sfére služieb, kreatívnych centier, kultúrneho a kreatívneho priemyslu, sociálnej inovácie a demonštračných činností a propagácia výsledkov výskumu, inovácií a podpora poradenských služieb pre podniky v oblasti výskumu a inovácií,
	4.2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zavádzania širokopásmového pripojenia a siete novej generácie a budovania regionálnych sietí otvorených pre všetkých operátorov, ➤ Podpora plánovania stimulácie používania širokopásmového internetu.

5.MODERNÁ A PROFESIONÁLNA VEREJNÁ SPRÁVA	5.1 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Integrácia a optimalizácia procesov a organizácie efektívnej verejnej správy, ➤ Podpora boja proti korupcii a transparentné verejné obstarávanie, ➤ Spolupráca s organizáciami občianskej spoločnosti. ➤ Posilnenie analytických kapacít verejnej správy a organizácií občianskej spoločnosti prostredníctvom budovania nových kapacít a posilňovanie existujúcich odborných kapacít, ➤ Aktivity zamerané na podporu inovatívnych projektov prispievajúcich k rozvoju analytických kapacít, mapovaniu hospodárskeho a sociálneho potenciálu občianskej spoločnosti a formulovaniu nových reformných cieľov verejných politík.
	5.2 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora zavádzania inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov, ➤ Podpora tvorby platformy pre otvorené dáta a ich využívanie, ➤ Podpora informatizácie samosprávy, ➤ Vytvorenie podmienok na realizáciu eGovernment cloudu a podpora cloudových služieb.

II. IMPLEMENTČNÝ RÁMEC PROGRAMU

2. ZABEZPEČENIE IMPLEMENTÁCIE PROGRAMU

- 2.1. Sociálno-ekonomické partnerstvo
- 2.2. Inštitucionálne zabezpečenie implementácie programu
- 2.3. Organizačné zabezpečenie implementácie programu

Na realizáciu stratégií bude potrebné používať nielen vlastné zdroje, ale bude hľadať aj finančné zdroje z iných zdrojov. Obec sa bude usilovať o získanie dotácií v rámci pomoci EÚ – Partnerská dohoda na roky 2014 – 2020 a ďalších grantových systémov podporujúcich princíp environmentálny, cezhraničnej spolupráce, rozvoja ľudských zdrojov a pod.

Pre programové obdobie operačných programov 2014 – 2020 je obec zaradená medzi obce do 1000 obyvateľov a čerpanie finančných prostriedkov bude prioritne prostredníctvom **Programu rozvoja vidieka-opatrenie 7 a 19 (Leader/CLLD) a prostredníctvom týchto operačných programov:**

Operačné programy pre programové obdobie 2014 – 2020 Názov OP	Riadiaci orgán
Výskum a inovácie	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu a Ministerstva hospodárstva
Integrovaná infraštruktúra	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
Kvalita životného prostredia	Ministerstvo životného prostredia
Integrovaný regionálny operačný program	Ministerstvo vnútra
Efektívna verejná správa	Ministerstvo vnútra

3. ZÁKLADNÝ IMPLEMENTAČNÝ RÁMEC PROGRAMU

- 3.1. Indikatívny finančný rámec programu
- 3.2. Realizačný rámec opatrení

Finančné a integračné nástroje politiky súdržnosti v rokoch 2014 - 2020

Zdroj: Európska komisia: Finančné nástroje politiky súdržnosti v rokoch 2014 – 2020; Integrovaná územná investícia

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF)

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) sa zameriava na posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v Európskej únii odstraňovaním nerovností medzi regiónmi. EFRR podporuje regionálny a miestny rozvoj a prispieva tak k všetkým tematickým cieľom podrobným stanovením priorit na zvýšenie dôrazu na:

- výskum, vývoj a inovácie,
- zlepšenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám a zvýšenie ich kvality,
- zmenu klímy a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo,
- obchodnú podporu malých a stredných podnikov,
- služby vo všeobecnom hospodárskom záujme,
- telekomunikačnú, energetickú a dopravnú infraštruktúru,
- posilňovanie inštitucionálnych kapacít a účinnej verejnej správy,
- zdravotnícku, vzdelávaciu a sociálnu infraštruktúru a
- udržateľný rozvoj miest.

POSILNENIE DÔRAZU NA TEMATICKÉ CIELE

Aby sa zaistilo, že sa investície EÚ sústredia na tieto priority, stanovujú sa minimálne pridelené prostriedky v niekoľkých prioritných oblastiach. Napríklad v rozvinutejších a prechodných regiónoch by sa malo na vnútroštátnej úrovni vyčleniť minimálne 80 % zdrojov z EFRR na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje, inovácie a podporu malých a stredných podnikov, z ktorých by sa malo na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje vyčleniť aspoň 20 %. Menej rozvinuté regióny si budú môcť vybrať zo širšieho rozsahu

investičných priorít vzhľadom na ich širšie potreby rozvoja. Na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje, inovácie a podporu malých a stredných podnikov však budú musieť vyčleniť aspoň 50 % zdrojov z EFRR.

POSILNENIE ÚZEMNEJ SÚDRŽNOSTI

Navrhované nariadenie prináša zvýšenie dôrazu na udržateľný rozvoj miest. Ten by sa mal dosiahnuť vyčlenením minimálne 5 % zdrojov z EFRR na udržateľný rozvoj miest, vytvorenie platformy na rozvoj miest na podporu zvyšovania budovania kapacít a výmeny skúseností a prijatím zoznamu miest, kde sa vykonávajú integrované činnosti pre udržateľný rozvoj miest.

Návrh obsahuje aj podporu inovačných postupov v oblasti udržateľného rozvoja miest, ktorá je obmedzená na 0,2 % ročného objemu finančných prostriedkov.

Mimoriadnu pozornosť treba venovať oblastiam so špecifickými prírodnými a demografickými charakteristikami s osobitným vyčlenením ďalších finančných prostriedkov pre najodľahlejšie a málo zaľudnené regióny. Najmenej 50 % týchto vyčlenených finančných prostriedkov sa musí vyčleniť na činnosti, ktoré prispievajú k diverzifikácii a modernizácii hospodárstiev najodľahlejších regiónov s osobitným dôrazom na výskum a inovácie, informačné a komunikačné technológie a konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov.

Európsky sociálny fond (ESF)

Okrem toho, že prispieva k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Európsky sociálny fond (ESF) je hlavným nástrojom na investície do ľudí. Zlepšuje pracovné príležitosti európskych občanov, podporuje lepšie vzdelávanie a zlepšuje situáciu najzraniteľnejších obyvateľov ohrozených chudobou.

Nariadenie navrhuje, aby sa ESF v Únii zamerával na štyri tematické ciele:

- podporu zamestnanosti a podporou pracovnej mobility,
- podporu sociálneho začleňovania a boja proti chudobe,
- investície do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania a
- posilňovanie inštitucionálnych kapacít a účinnej verejnej správy.

ESF by však mal prispievať aj k iným tematickým cieľom, ako napríklad k podpore prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, ktoré by zohľadňovalo klímu a účinne využívalo zdroje, k posilneniu využívania informačných a komunikačných technológií, podpore výskumu, technologického vývoja a inovácií a zlepšeniu konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov.

POSILNENIE DÔRAZU NA TEMATICKÉ CIELE

V súlade so záväzkom EÚ k začleňujúcemu rastu by sa aspoň 20 % zdrojov ESF malo vyčleniť na podporu sociálneho začleňovania a boja proti chudobe. Okrem toho by sa programy mali sústrediť na financovanie obmedzeného počtu takzvaných investičných priorít, ktoré určujú podrobnosti každého tematického cieľa.

POSILNENIE PARTNERSTVA

Návrh obsahuje konkrétne ustanovenia na posilnenie partnerstva a podporu aktívnej účasti sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií na investíciách ESF. Požaduje, aby sa primerané množstvo prostriedkov z ESF vyčlenilo na budovanie kapacít na činnosť sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií v menej rozvinutých regiónoch.

POSILNENIE SOCIÁLNYCH INOVÁCIÍ A NADNÁRODNEJ SPOLUPRÁČE

Činnosti v oblasti sociálnych inovácií a nadnárodnej spolupráce sa podporujú prostredníctvom zvýšenej sadzby spolufinancovania určených prioritných osí, prostredníctvom osobitných opatrení v oblasti programovania a monitorovania a prostredníctvom silnejšej úlohy Komisie pri výmene a šírení osvedčených postupov a spoločných činností v rámci Únie.

POSILNENIE DÔRAZU NA VÝSLEDKY

S cieľom zlepšiť účinnosť zásahov ESF sa uvažuje o osobitných ustanoveniach na zaistenie sústredenia zdrojov. Okrem toho sa zavádzajú spoločné ukazovatele, ktoré umožnia podrobnejšie monitorovanie a uľahčia posudzovanie vplyvu investícií ESF na úrovni EÚ.

ZJEDNODUŠENIE SYSTÉMU UPLATŇOVANIA

Návrh nariadenia navrhuje zjednodušené možnosti nákladov na uľahčenie využívania ESF najmä malými hospodárskymi subjektmi. Okrem toho navrhuje, aby v prípade malých hospodárskych subjektov mali členské štáty povinnosť využívať štandardné váhy jednotkových nákladov alebo paušálne náklady. To by mohlo znížiť administratívne zaťaženie až v 50 % projektov.

ZVÝŠENÉ VYUŽÍVANIE FINANČNÝCH NÁSTROJOV

Zavádzajú sa konkrétne ustanovenia pre finančné nástroje, ktoré majú povzbudiť členské štáty a regióny, aby využívali ESF a zvýšili tak jeho kapacitu na financovanie činností na podporu zamestnanosti, vzdelávania a sociálneho začleňovania.

Integrované investície pre udržateľný mestský rozvoj

Cieľom mestského rozmeru politiky súdržnosti je zabezpečiť účinné vykonávanie zásahov mesta. Tento cieľ je možné dosiahnuť len prostredníctvom integrovaných stratégií. Mestské investície by sa preto zo zásady mali vykonávať len v rámci integrovanej stratégie pre udržateľný mestský rozvoj. Podľa návrhov Komisie existuje niekoľko spôsobov podpory udržateľného mestského rozvoja pomocou štrukturálnych fondov.

Po prvé, udržateľný mestský rozvoj možno podporovať prostredníctvom operačných programov s prioritnou osou, ktorá obsahuje investičnú prioritu súvisiacu s mestom (napríklad na podporu sociálneho začleňovania vrátane fyzického a hospodárskeho obnovenia znevýhodnených mestských oblastí).

Po druhé, udržateľný mestský rozvoj možno podporovať prostredníctvom nástroja IUI (Integrated Territorial Investment – Integrované územné investície). IUI je nástroj na zoskupovanie finančných prostriedkov z niekoľkých prioritných osí jedného alebo viacerých programov pre viacerozmerne a medziodvetvové zásahy. IUI je ideálny nástroj na podporu integrovaných opatrení v mestských oblastiach, pretože ponúka možnosť kombinovať financovanie z viacerých zdrojov. IUI ako integrovaná investičná stratégia (alebo miniprogram) sa môže vzťahovať na rôzne typy funkčných mestských oblastí od susedskej alebo okresnej úrovne až po väčšie funkčné mestské oblasti, napríklad mestské regióny alebo metropolitné oblasti vrátane susedných vidieckych oblastí. Riadenie a realizácia by sa mali (čiastočne alebo úplne) delegovať na samostatný orgán, napríklad na mestský úrad, aby sa zabezpečilo, že investície nástroja IUI sa realizujú komplementárnym spôsobom. Komisia navrhuje, aby sa každému členskému štátu vyčlenilo minimálne 5 % zdrojov EFRR na činnosti týkajúce sa mestského rozvoja, ktoré sa realizujú prostredníctvom nástroja IUI, pričom jeho riadenie sa deleguje na mestá.

Po tretie, miestny komunitný rozvoj sa môže použiť ako nástroj na realizáciu udržateľného mestského rozvoja. Integrované stratégie založené na jednotlivých oblastiach, ktoré vypracúvajú a vykonávajú miestne skupiny zodpovedné za opatrenia, ktoré pozostávajú zo zástupcov verejnosti, súkromného sektora a občianskej spoločnosti vrátane samotných občanov, môžu mobilizovať interný potenciál a niesť miestnu zodpovednosť za príslušné zásahy.

Na záver, udržateľný mestský rozvoj možno podporovať prostredníctvom finančných nástrojov. Finančné nástroje môžu okrem podpory pomocou grantov ponúknuť sériu výhod, najmä v súvislosti s nízkymi verejnými zdrojmi, ktoré sú nedostatočné v porovnaní s rastúcimi potrebami investícií v mestách, napríklad potrebou dlhodobých recyklačných fondov, pritiažnutia dodatočného financovania, zhromažďovania odborných poznatkov a podpory ešte účinnejšieho využívania zdrojov.

Integrované územné investície

Keďže integrované územné stratégie sú nesmierne dôležité na dosiahnutie inteligentnej, trvalo udržateľnej a inkluzívnej Európy, ktorej predstava je zahrnutá v stratégii s názvom Európa 2020, navrhované nariadenie týkajúce sa spoločných opatrení zavádza nástroj IUI ako kľúčový nástroj implementácie týchto stratégií. Návrh Komisie poskytuje flexibilný mechanizmus na sformulovanie integrovaných odoziev umožňujúcich diverzifikáciu územných potrieb bez straty tematického zamerania, prostredníctvom ktorého je politika súdržnosti prepojená so stratégiou Európa 2020.

INTEGROVANÉ ÚZEMNÉ INVESTÍCIE - ÚČINNÝ A FLEXIBILNÝ NÁSTROJ

Nástroj Integrované územné investície (IUI) je nástroj na implementáciu územných stratégií integrovaným spôsobom. Nejde o operáciu ani o vedľajšiu prioritu určitého operačného programu. Nástroj IUI naopak umožňuje členským štátom EÚ prierezovo implementovať operačné programy a čerpať z fondov z niekoľkých prioritných osí jedného alebo viacerých operačných programov, a tak zabezpečiť pre určité územie implementáciu integrovanej stratégie. Existencia nástroja IUI poskytne členským štátom flexibilitu z pohľadu návrhu operačných programov a umožní účinnú implementáciu integrovaných činností prostredníctvom zjednodušeného financovania.

Je dôležité zdôrazniť, že integrované územné investície sa môžu efektívne využívať iba v prípade, že príslušná zemepisná oblasť aplikuje integrovanú medziodvetvovú územnú stratégiu.

Medzi kľúčové prvky nástroja Integrovaná územná investícia (IUI) patrí:

- stanovené územie a integrovaná stratégia územného rozvoja;
- balík činností naplánovaných na implementáciu;
- riadiace štruktúry, ktoré budú nástroj IUI spravovať.

STANOVENÉ ÚZEMIE A INTEGROVANÁ STRATÉGIA ÚZEMNÉHO ROZVOJA

Základným prvkom je rozvoj medziodvetvovej integrovanej stratégie rozvoja, ktorá sa bude zameriavať na potreby rozvoja danej oblasti. Stratégia sa navrhne takým spôsobom, aby jednotlivé činnosti vychádzali zo synergie vytvorených na základe koordinovanej implementácie. Nástroj IUI sa môže využívať v ktorejkoľvek zemepisnej oblasti s príslušnými územnými prvkami od špecifických mestských častí s viacerými typmi deprivácie až po mestské, metropolitné, mestsko-dedinské, subregionálne alebo interregionálne oblasti. Nástroj IUI dokáže tiež poskytnúť integrované činnosti v samostatných zemepisných celkoch s podobnou charakteristikou v rámci regiónu (napr. môže ísť o sieť malých alebo stredných miest). Nástroj IUI nemusí nutne pokryť celé územie určitého administratívneho celku.

BALÍK ČINNOSTÍ NAPLÁNOVANÝCH NA IMPLEMENTÁCIU

Činnosti, ktoré sa majú implementovať prostredníctvom nástroja IUI, prispievajú k plneniu tematických cieľov relevantných prioritných osí využívaných operačných programov, ako aj rozvojových cieľov územnej stratégie. Môžu sa financovať z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Fondu súdržnosti, no kombinovať všetky fondy v každom nástroji IUI nie je povinné. V rámci nástroja IUI sa však odporúča kombinovať fondy EFRR a ESF, keďže integrovaný prístup vyžaduje prepojenie investícií v tzv. mäkkej a vo fyzickej infraštruktúre. Toto je dôležité najmä v prípade trvalo udržateľného rozvoja miest.

Nástroj IUI poskytuje podporu nielen vo forme grantov, ale aj prostredníctvom finančných nástrojov, ktoré vhodným spôsobom zabezpečujú činnosti definované v rozvojovej stratégii.

Miestny rozvoj riadený spoločenstvom môže byť prvkom, ktorý možno použiť pri postupnom uskutočňovaní implementácie nástroja IUI. Medzi nástrojom IUI a miestnym rozvojom riadeným spoločenstvom sú však dôležité rozdiely. Miestny rozvoj riadený spoločenstvom využíva výlučne prístup „zdola nahor“. Obsah miestnej rozvojovej stratégie a operácií, ktoré sa v rámci nej financujú, určuje miestna akčná skupina. Na druhej strane, nástroj IUI vopred neurčuje, ako sa prijímajú rozhodnutia o samotných investíciách – tento proces môže prebiehať smerom „zhora nadol“ alebo „zdola nahor“, prípadne môže ísť o kombináciu oboch postupov. Miestny rozvoj riadený spoločenstvom by tak mohol napríklad byť súčasťou integrovanejestskej stratégie implementovanej prostredníctvom nástroja IUI.

Popri investíciách podporujúcich stratégiu miestneho rozvoja prostredníctvom nástroja IUI sa ďalšie činnosti týkajúce sa rovnakej oblasti môžu financovať prostredníctvom prioritných osí operačného programu alebo programov, ktoré nie sú súčasťou financovania nástroja IUI. Mnohé z navrhovaných investičných priorit môžu priamo prispieť k rozvoju danej zemepisnej oblasti a implementovať všetky z nich pomocou tohto nástroja nie je povinné. Odporúča sa však, aby boli investície do sektorov v danej oblasti zaradené a zosúladené so integrovanými stratégiami územného rozvoja.

RIADIACE ŠTRUKTÚRY, KTORÉ BUDÚ SPRAVOVAŤ NÁSTROJ IUI

Riadiaci orgán operačného programu nesie konečnú zodpovednosť za riadenie a implementáciu operácií nástroja IUI. Môže však ustanoviť sprostredkujúce orgány vrátane miestnych úradov, orgánov pre regionálny rozvoj alebo mimovládne organizácie, aby vykonávali niektoré alebo všetky úlohy riadenia a implementácie. Forma a stupeň delegovania riadenia nástroja IUI sa môžu líšiť v závislosti od administratívneho členenia členského štátu alebo regiónu. Nasledujúci diagram vysvetľuje, ako môže nástroj IUI získať balík financií z niekoľkých prioritných osí jedného alebo viacerých programov na účely multidimenzionálnej a medziodvetvovej intervencie. Nástroj IUI môže podporovať akúkoľvek operáciu, ktorá je v súlade z investičnými prioritami zúčastnených prioritných osí.

VÝHODY NÁSTROJA IUI

Návrhy Komisie týkajúce sa nástroja IUI majú niekoľko potenciálnych výhod:

- IUI ako nástroj propagujúci integrované využívanie fondov má v sebe potenciál viesť k lepším súhrnným výsledkom pri rovnakej výške verejných investícií.
- Delegovanie riadenia nástroja IUI posilní subregionálne zúčastnené strany (miestne alebo mestské zúčastnené strany) tým, že zabezpečí ich účasť na príprave a implementácii programu.
- Keďže má nástroj IUI viacero finančných zdrojov, ktoré sú zabezpečené už od začiatku, je väčšia istota financovania integrovaných činností.
- Nástroje IUI sú určené na miestny prístup k rozvoju, ktorý môže pomôcť rozvinúť málo využívaný potenciál na miestnej,estskej a regionálnej úrovni.

Miestny rozvoj riadený spoločenstvom

V priebehu minulých 20 rokov sa prístup LEADER (1) v oblasti miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom (CLLD) – založený na skúsenostiach iniciatívy financovanej zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý mal pomôcť zúčastneným stranám vo vidieckych oblastiach zhodnotiť dlhodobý potenciál ich miestneho regiónu – ukázal ako efektívny a účinný nástroj pri uskutočňovaní rozvojových politík. Európska komisia podporuje túto

realizačnú metódu aj prostredníctvom ďalších iniciatív Spoločenstva, akými sú iniciatívy URBAN (2) a EQUAL (3). Pokiaľ ide o prístup LEADER, ktorý EÚ sústavne podporuje od roku 1991, tento prístup sa stal dôležitým prvkom rozvojovej politiky vidieka a je akceptovaný v celej Európe. Od roku 2007 je miestny rozvoj nástrojom uskutočňovania politiky aj v odvetví európskeho rybného hospodárstva.

Návrh nariadenia o budúcom nástroji CLLD sa zakladá na prístupe LEADER a týka sa všetkých fondov začlenených do spoločného strategického rámca – Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky sociálny fond (ESF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Európsky fond námorného a rybného hospodárstva (EFNRH) a Kohézny fond (KF) – na programové obdobie rokov 2014-2020 (fondy SSR).

CLLD je nástroj, ktorý sa má využívať špeciálne na subregionálnej úrovni a ktorý dopĺňa ďalšiu rozvojovú podporu na miestnej úrovni. CLLD môže mobilizovať a zapájať miestne spoločenstvá a organizácie, aby prispeli k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, v oblasti podpory územnej súdržnosti a dosahovania konkrétnych politických cieľov.

Hlavné ciele návrhu Komisie sú zjednodušiť a rozšíriť využívanie nástroja CLLD ako rozvojového nástroja. Návrhy CLLD budú:

- vyzývať miestne spoločenstvá, aby vytvárali integrované prístupy zhora nadol v podmienkach, keď treba reagovať na územné a mieste problémy, ktoré si vyžadujú štrukturálnu zmenu;
- budovať kapacity spoločenstva a podporovať inovácie (vrátane sociálnych inovácií), podnikanie a možnosti zmien podporou rozvoja a objavovaním nevyužitého potenciálu v rámci spoločenstiev a území;
- podporovať vlastníctvo na úrovni spoločenstva zvyšovaním účasti v rámci spoločenstiev a budovať zmysel pre zapojenie sa a vlastníctvo, ktoré zvyšujú účinnosť politik EÚ; a
- pomáhať viacúrovňovej správe poskytnutím spôsobu, ktorým sa miestne spoločenstvá budú v plnej miere podieľať na určovaní charakteru realizácie cieľov EÚ vo všetkých oblastiach.

ZÁSADNÉ PRVKY MIESTNEHO ROZVOJA RIADENÉHO SPOLOČENSTVOM

Miestne akčné skupiny by mali tvoriť zástupcovia miestnych verejných a súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov, ako napríklad podnikatelia a ich združenia, miestne orgány, susedské alebo vidiecke združenia, občianske skupiny (napríklad zástupcovia menších, starších občanov, žien či mužov, mládeže, podnikateľov atď.), komunitné a dobrovoľnícke organizácie atď. Zástupcovia občianskej spoločnosti a partneri zo súkromného sektora by mali mať najmenej 50 % rozhodovacích právomocí a žiadna záujmová skupina by samotná nemala mať viac než 49 % hlasov.

Stratégie pre miestny rozvoj musia byť v súlade s príslušnými programami fondov SSR, prostredníctvom ktorých sú podporované. Mali by určiť oblasť a obyvateľstvo, ktorých sa stratégia týka, vykonať analýzu rozvojových potrieb a potenciálu danej oblasti vrátane analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb (SWOT analýzu) a popísať ciele, rovnako ako integračný a inovačný charakter stratégie vrátane cieľov pre výstupy a výsledky. Stratégie by mali zahŕňať aj akčný plán, ktorý ukazuje, ako sa ciele premietnu do konkrétnych projektov, prevádzkových a monitorovacích opatrení a finančného plánu.

Oblasť a obyvateľstvo, ktorých sa daná miestna stratégia týka, by mali byť jednoliate, cieleňé a mali by ponúkať dostatočné kritické množstvo pre účinnú realizáciu stratégie. Úlohou miestnych akčných skupín je určiť, ktorých oblastí a obyvateľstva sa ich stratégie budú týkať, tieto stratégie však musia byť v súlade s kritériami, ktoré Komisia stanoví prostredníctvom delegovaného aktu. Na porovnanie, ustanovenia z rokov 2007-2013, ktoré sa týkajú obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje program LEADER, sa zameriavajú na minimálne 10 000 obyvateľov a maximálne na 150 000 obyvateľov. Priemerný počet obyvateľov, ktorí sa zúčastnili na programoch URBAN II financovaných z EFRR v období rokov 2000-2006, bol približne 30 000.

OPATRENIE 7 - ZÁKLADNÉ SLUŽBY A OBNOVA DEDÍN VO VIDIECKYCH OBLASTIACH

Podopatrenie: **7.2 Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie**

Názov operácie:

Využitie obnoviteľných zdrojov energie

Opis operácie:

Výstavba nových, rekonštrukcia, modernizácia a oprava zariadení na využívanie OZE pre spotrebu energie v budove – napr. zriaďovanie kotolní a príslušných rozvodov pre budovy v majetku obce (napr. vykurovanie a zohrievanie vody v obecnom úrade, nájomných bytov, kultúrneho domu a pod.). Oprávnenými môžu byť aj investície smerujúce k zvyšovaniu energetickej efektívnosti budov (napr. zateplovanie, výmena okien, regulácia vykurovacej sústavy), ale len ak sú súčasťou projektu, ktorý je spojený s využívaním OZE.

Názov operácie:

Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov

Opis operácie:

- výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd;
- výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok – za predpokladu, že prispievajú k ekonomickému rozvoju, verejnemu záujmu, k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a bezpečnosti obyvateľov, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní.

Podopatrenie: **7.3 Podpora infraštruktúry širokopásmového internetu vrátane jej budovania, zlepšenia a rozšírenia, podpora pasívnej infraštruktúry širokopásmového internetu a zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu a verejnemu e-governmentu**

Názov operácie:

Budovanie širokopásmového internetu

Opis operácie:

- Vytvorenie prístupu k širokopásmovému internetu prostredníctvom budovania prístupových sietí vrátane zriadenia verejne prístupného miesta.

Podopatrenie: **7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry**

Názov operácie:

Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry

Opis operácie:

- investície súvisiace so zlepšovaním vzhľadu obcí a s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – úprava verejných priestranstiev, tvorba parkov, výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátróv, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;
- zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia
- investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu
- Investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)
- investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov

Podopatrenie: **7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu**

Názov operácie:

Rozvoj a marketing vidieckeho cestovného ruchu

Opis operácie:

- investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry - kultúrne a prírodné dedičstvo, národné kultúrne pamiatky a pamiatkové územia, prírodné úkazy, historické, prírodné a iné zaujímavosti, zriadenie múzejných zariadení a galerijných zariadení a pod.;
- investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov;
- marketing a manažment služieb vidieckeho cestovného ruchu a propagácie územia rôznymi formami (tlačené/elektronické formy propagácie, podujatia zamerané na propagáciu, veľtrhy ...);

- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách;
- informačné body, smerové tabule, KIOSK.

OPATRENIE 19 – LEADER

Podopatrenie: **19.1 Prípravná podpora**

Názov operácie:

Budovanie kapacít, tréningy a sieťovanie za účelom prípravy a implementácie stratégie miestneho rozvoja

Opis operácie:

Prístup zdola nahor je jednou z efektívnych možností zapojenia miestnych obyvateľov na vidieku do rozhodovacieho procesu na lokálnej úrovni. Na to je však potrebné poznať možnosti daného územia a zmobilizovať miestne obyvateľstvo a zapájať ho aktívne do procesov rozhodovania. Cieľom podopatrenia je tak pripraviť vidiecke verejno-súkromné partnerstvá, ktoré v programovom období 2007 – 2013 nere realizovali prístup LEADER. Výsledkom budú pripravené partnerstvá, schopné uchádzať sa o podporu v rámci nástroja CLLD a schopné efektívne pripraviť a implementovať stratégiu CLLD, ktorá vznikne v nadväznosti na budovanie lokálnych kapacít správnym uplatňovaním strategického plánovania, vytváraním sietí, informovanosťou o prístupe zdola nahor, zanalyzovaním potrieb a problémov daného územia a ďalších základných znakov metódy LEADER/CLLD. Výsledky budú prispievať k príprave a vytvoreniu predpokladu na zvýšenie kvality života na vidieku na území SR.

Podopatrenie: 19.2: **Podpora implementácie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou**

Názov operácie:

Implementácia opatrení v rámci CLLD

Opis operácie:

V nadväznosti na oblasti, ktoré budú môcť realizovať MAS v rámci stratégií CLLD z EFRR v rámci CLLD v IROPe a s cieľom doplnkovosti PRV a IROP v oblasti podpory CLLD, sa v rámci opatrenia LEADER stanovujú nasledovné oblasti, ktoré budú môcť MAS v rámci stratégií CLLD financovať z EPFRV v nadväznosti na uvedené priority a oprávnené opatrenia v časti 8.2.16.2 tohto opatrenia:

Oblasti zamerania v rámci LEADER:

1. *Konkurencieschopnosť a diverzifikácia poľnohospodárstva a lesníctva* – podpora podnikov, malých fariem, mladých farmárov, cieľom má byť zvýšenie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesníctva, podpora začatia podnikania, umiestnenie produktov na trh, investície do spracovania a marketingu miestnych výrobkov, krátke dodávateľsko-odberateľské reťazce, diverzifikácia poľnohospodárskej výroby.
2. *Kvalita života* – obnova a rozvoj obcí cez investície do drobnej infraštruktúry a miestnych služieb, zveľaďovanie vidieckeho priestoru, vytváranie podmienok pre podnikateľskú, komunitnú, spolkovú a športovú činnosť obyvateľov, posilňovanie tradícií, histórie územia a zvykov
3. *Vidiecky cestovný ruch (VCR)* – verejné a súkromné investície do rozvoja VCR, investície, ktoré zvýšia a podporia využitie potenciálu VCR v území, zlepšia kvalitu služieb, vytvoria doplnkové služby, investície do podpory agroturizmu, marketing a propagácia, infraštruktúra VCR, investície v oblasti rozvoja cykloturistiky a pod.
4. *Technológie šetrné k životnému prostrediu, inovácie a vedomostná základňa vo vidieckych oblastiach a využívanie IKT* – investície do OZE, vzdelávacie a informačné akcie, výmenné návštevy podnikov, spolupráca – zameranie na zavádzanie inovácií, zlepšovanie výkonnosti podnikov, prenos vedomostí v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, investície podporujúce využívanie IKT.

Podopatrenie 19.3 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnych akčných skupín

Názov operácie:

Príprava a vykonávanie projektov spolupráce MAS

Opis operácie:

v rámci podopatrenia projektov spolupráce, môže ísť o 2 typy spolupráce:

1. Národná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS a/alebo s verejno-súkromnými partnerstvami, ktoré pracujú na princípoch LEADER na území SR,
2. Nadnárodná – MAS, ktorá je vybraná a schválená RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja v spojení s inou schválenou MAS v EÚ a/alebo s verejno-súkromným partnerstvom, ktoré pracujú na princípoch LEADER, na území EÚ alebo 3 krajín.

4. MONITORING

Overiteľnosť a kontrolovateľnosť opatrenia:

Riziká implementácie opatrenia

- procesy verejného obstarávania
- výber prijímateľov
- informačný systém
- kontrola žiadostí o platbu

Opatrenia na zmiernenie rizika implementácie:

- povinnosť postupovať v zmysle legislatívy o verejnom obstarávaní vrátane aplikovania sociálneho aspektu pri verejnom obstarávaní;
- overiteľnosť a kontrolovateľnosť je zabezpečená systémom administratívnych kontrol a kontrol na mieste v zmysle legislatívy upravujúcej kontroly investičných opatrení.

5. ČASOVÝ HARMONOGRAM

Príprava technickej dokumentácie k stavebnému povoleniu – 3 – 4 mesiace

Termín vyhlásenia výziev – minimálne 1 x v roku

Termín realizácie tvorby a spravovania projektovej žiadosti – 2-3 mesiace

Proces verejného obstarávania – min. 2 mesiace

Podľa finančných možností je možné realizovať niektoré opatrenia súbežne, následne alebo v rámci spoločných projektov.

Odhad realizácie PHSR vychádza preto zo všeobecne očakávaných zdrojov financovania.

Finančnú náročnosť pri riešení konkrétnych opatrení bude možné stanoviť až v akčných plánoch podľa aktuálnej menovej politiky.

Vzor realizácie opatrení akčného plánu je v Prílohe č.1.

Akčné plány na jednotlivé volebné obdobia (4 roky) schvaľuje obecné zastupiteľstvo podľa dostupnosti finančných prostriedkov a časových možností.

Každý akčný plán musí byť:

1. Reálny podľa finančných a časových možností.
2. Konkrétny - rieši príčinu špecifického cieľa
3. Flexibilný – podľa možnosti spoločného postupu všetkých zúčastnených strán.
4. Transparentný – verejne prístupný a kontrolovateľný.
5. Monitorovateľný a hodnotiteľný v merateľných jednotkách.

Časový harmonogram realizácie PHSR obce Sklené

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Sklené je vypracovaný pre roky 2014 až 2020.

Podrobnejší harmonogram realizácie konkrétnych projektových zámerov (v súlade s kompetenciami obce Sklené) bude súčasťou jednotlivých akčných plánov, resp. Interného zásobníka projektových zámerov obce.